

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 18-06-47734 מדינת ישראל נ' ש' (קטין) ואח'

26.8.2021

נוסח מותר פרסום

לפני כבוד השופטת תמר בר-אשר

מדינת ישראל

המאשימה

נגד

1. ש' (קטין)
2. נ' (קטין) - הסתים

הנאשמים

באת-כוח המאשימה : עו"ד שירה נתן (פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי))
בא-כוח הנאשם 1 : עו"ד ארז בר צבי

גזר דין

בעניין הנאשם 1

הערה: נוסח זה של גזר הדין מותר בפרסום. במקום הפרטים שהושמטו, מופיע "אאאא".

* * *

בהכרעת הדין מיום 25.3.2021, אשר ניתנה לאחר שמיעת ראיות, נקבע כי הנאשם 1 (להלן גם – **הנאשם**), קטין במועד העבירות, יליד 26.2.2003, עבר שתיים-עשרה עבירות יידוי או ירי של אבן או חפץ אחר לעבר כלי תחבורה שנעברו בצוותא, לפי סעיף 332א(ב) בצירוף סעיף 29(א) ו-(ב) בחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן – **חוק העונשין** או **החוק**) וחמש עבירות היזק במזיד לרכב שנעברו בצוותא, לפי סעיף 413ה בצירוף 29(א) ו-(ב) בחוק.

העבירות נעברו ביום 26.5.2018, עת היה הנאשם קטין בן 15 ו-X חודשים. היום הוא בן 18 ו-X.

מטעם שירות המבחן הוגשו שלושה תסקירים בעניינו של הנאשם, שהאחרון הוגש ביום 15.7.2021. טיעוני הצדדים בשאלת ההרשעה ובעניין העונש נשמעו בדיון מיום 19.7.2021.

עובדות כתב האישום אשר לפיהן נקבע כי הנאשם עבר את העבירות

2. בהכרעת הדין נקבע כאמור, כי עובדות כתב האישום הוכחו מעבר לספק סביר ובהתאם לכך נקבע כי הנאשם עבר את העבירות שבהן הואשם. העובדות הן אפוא, כלהלן.

3. הנאשם עבר העבירות עם הנאשם 2 בליל שבת, 26.5.2018, החל מהשעה 01:15, בשדרות חיים בר לב בירושלים (כביש 1). השניים עמדו על שפת המדרכה הצמודה לנתיבי הנסיעה המערביים (הצמודים לשכונת מוסררה, שבהם כיוון הנסיעה מצפון לדרום) (להלן – **הכביש ו-המדרכה**), והסתכלו על כלי הרכב שחלפו בכביש.

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 18-06-47734 מדינת ישראל נ' ש' (קטיין) ואח'

4. הנאשם הרים מהמדרכה אבן גדולה או חפץ קשיח אחר והשליך אותו על המדרכה כדי לנפצו לחתיכות ולאחר מכן, הרים אבן מהמדרכה. אותה עת נסע בנתיב הימני שבכביש מחמד אבו ראמילה, שנהג ברכב מסוג מרצדס (מ"ר 9451773), במהירות של כ-40-50 קמ"ש. בעת שחלף על פני הנאשמים, יידה הנאשם 2 אבן בעוצמה אל עבר הרכב, אשר פגעה בשמשה הקדמית וניפצה אותה.
5. סמוך לשעה 16:01 לערך, הרים הנאשם 2 אבן גדולה או חפץ קשיח אחר, השליך אותו בעוצמה על המדרכה ובכך ניפץ אותו לחתיכות. הנאשם 2 הרים את אחת החתיכות והתקרב אל עבר שפת המדרכה. הנאשם עמד על שפת המדרכה והסתכל אל עבר כלי הרכב המתקרבים לכיוונו. אותה עת נסע רכב בנתיב הימני שבכביש ובעת שחלף על פני הנאשמים, יידה הנאשם אבן לעברו. בתגובה לכך, בלם הרכב והחל לנסוע לאחור. הנאשמים הבחינו בכך, רצו אל עבר הרכב, ויידו לעברו אבנים נוספות. הרכב נסע מהמקום והנאשמים חזרו אל המקום שבו עמדו קודם לכן.
6. כעבור כדקה, שבמהלכה עמדו הנאשמים על שפת המדרכה והסתכלו לכיוון הגעת כלי הרכב בכביש, נסע בנתיב השמאלי בכביש מאהר עבידייה, שנהג ברכב מסוג סובארו אימפרזה (מ"ר 2412323), במהירות של כ-50 קמ"ש. בעת שחלף על פני הנאשמים, יידה הנאשם אבן אל עבר הרכב, אשר פגעה בפח הרכב.
7. מיד לאחר מכן, נסע רכב בנתיב השמאלי במהירות, ובעת שחלף על פני הנאשמים, יידה הנאשם 2 בעוצמה אבן אל עבר הרכב.
8. לאחר מכן הרימו הנאשמים אבנים מהמדרכה. אותה עת, נסע בנתיב השמאלי בכביש עבד אלרחמאן עמרו, שנהג ברכב מסוג פורד (מ"ר 9315036), במהירות של כ-30-40 קמ"ש. לידו ישבה נוראן עליאן. בעת שרכבם חלף על פני הנאשמים, יידה כל אחד מהם בעוצמה אבן גדולה אל עבר הרכב. אבן אחת פגעה בשמשה הקדמית של הרכב, אשר נופצה כתוצאה מכך ואבן נוספת חדרה אל הרכב דרך החלון הקדמי-ימני ופגעה בכתף הימנית של נוראן עליאן. כתוצאה ממעשי הנאשמים, היא פונתה באמבולנס לבית חולים הדסה עין כרם לשם קבלת טיפול רפואי, ואף עבד עליאן נבדק בבית החולים.
9. לאחר המתואר, נסע בנתיב השמאלי בכביש ראיד סלאח, שנהג בטרנזיט (מ"ר 1569852), במהירות של כ-50 קמ"ש. ברכב היו גם אשתו וילדיו. בעת שחלף על פני הנאשמים, יידה הנאשם בעוצמה אבן אל עבר הרכב, אשר פגעה ברכב.
10. מיד לאחר מכן, ברחו הנאשמים בריצה מהמקום שבו עמדו, אך שבו אליו כעבור כדקה. השניים הרימו אבנים מהמדרכה ומהכביש, עמדו על שפת המדרכה והסתכלו לכיוון הגעת כלי הרכב הנוסעים בכביש. סמוך לכך, בשעה 20:01, נסע רכב בנתיב הימני בכביש, ובעת שחלף ליד הנאשמים, יידה הנאשם 2 אבן בעוצמה אל עבר הרכב.

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 18-06-47734 מדינת ישראל נ' ש' (קטין) ואח'

11. לאחר מכן, יידה הנאשם אבן גדולה אל עבר אוטובוס שחלף בנתיב השמאלי בכביש. האבן פגעה בצדו הימני של האוטובוס, ונפלה על הנתיב הימני. אותה עת, חלפה בנתיב הימני מונית, אשר כתוצאה מנפילת האבן על הנתיב הימני, בלמה את נסיעתה וסטתה מהנתיב.

12. לאחר המתואר עזבו שני הנאשמים את המקום אך שבו אליו בחלוף כחמש דקות, הרימו אבנים מהמדרכה והתקרבו אל שפת הכביש. משהבחינו ברכב שנסע בנתיב השמאלי, יידה הנאשם אבן לעברו ובעת שהרכב חלף על פניהם, גם הנאשם 2 יידה בעוצמה שתי אבנים אל עבר הרכב. בתגובה לכך, בלם הרכב את נסיעתו ולאחר מכן המשיך בנסיעה.

13. לאחר מכן התרחק הנאשם 2 מהמקום ואילו הנאשם, אשר עמד על המדרכה, יידה אבן אל עבר רכב שנסע בנתיב הימני של הכביש וחלף על פניו.

מיד לאחר מכן, חזר הנאשם 2 אל המקום עם אבן גדולה בידיו, השליך אותה על המדרכה וניפץ אותה לחתיכות. הנאשם 2 הרים את אחת החתיכות והנאשם הרים שתיים מהחתיכות, התקרב אל שפת המדרכה ויידה את האבן אל עבר רכב שנסע בנתיב השמאלי בכביש. אותה עת, נסע בכביש סלאח אלדין שרבאתי, שנהג ברכב מסוג טויוטה (מ"ר 2901251), במהירות של כ-20-30 קמ"ש. בעת שחלף על פני הנאשמים, יידו שניהם אבנים אל עבר הרכב ופגעו בו. כתוצאה מכך נגרם נזק לפח ולגגון הרכב.

14. במהלך האירועים המתוארים, בחנו הנאשמים את כלי הרכב החולפים על פניהם בכביש, ובחרו לעבר אלו מבין כלי הרכב הם יידו את האבנים. כתוצאה ממעשיהם, נגרמו נזקים לחמישה כלי רכב, כמתואר לעיל.

תקציר ההליכים בעניינו של הנאשם (והסבר לעיכובים שחלו)

15. כתב האישום הוגש ביום 20.6.2018 ותוקן ביום 27.6.2018. הכרעת הדין ניתנה כאמור, לאחר שמיעת ראיות ביום 25.3.2021. מפאת חשיבות הדברים, נבקש לעמוד בקצרה על עיקרי ההליכים אשר הביאו לעיכוב האמור ולכך שגזר הדין ניתן רק עתה.

16. בעניינו של הנאשם התקיימו 26 דיונים (7 מהם היו משותפים לשני הנאשמים). עד יום 26.5.2020 התקיימו עשרה דיונים, שבהם הנאשם היה מיוצג באמצעות עו"ד אריאל הרמן מטעם הסגוריה הציבורית. מתוכם הנאשם התייצב לארבעה דיונים, כלהלן: לאחר שלא התייצב לדיון הראשון מיום 15.7.2018, הוא התייצב לדיון מיום 11.20.2018. לדיון מיום 12.12.2018 שוב לא התייצב ולפיכך הוצא נגדו צו הבאה. לדיון הבא, מיום 11.7.2019 שוב לא התייצב. בא-כוחו דאז, עו"ד הרמן, אמר כי חודש קודם לכן היה הנאשם מעורב בתאונת דרכים עת רכב על אופנוע שבה נהרג חברו והוא נפצע. נאמר כי יוגשו מסמכים בעניין, אך אלו מעולם לא הוגשו. גם לדיון הבא, מיום 14.11.2019, הנאשם לא התייצב ושוב הוצא נגדו צו הבאה. כעבור שלושה ימים, ביום 17.11.2019 התייצב הנאשם בבית המשפט והגיש בקשה בעצמו לביטול צו ההבאה, מבלי להזכיר את תאונת הדרכים. בשל

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 18-06-47734 מדינת ישראל נ' ש' (קטין) ואח'

התחייבותו להתייצב לדיונים, בקשתו התקבלה וצו ההבאה בוטל. בדיון הבא, שהתקיים ביום 10.12.2019, הנאשם התייצב, אך כאמור, מסמכים בעניין פציעתו מעולם לא הוגשו ואף יש לומר, כי לא פציעתו לא ניכרה עליו. מכאן עולה אפוא, כי תהליך שיקומו בעקבות פציעתו בתאונה, לא נמשך מעבר למספר חודשים בודדים ולכל היותר כחצי שנה.

לדיון הבא, מיום 29.1.2020, שוב לא התייצב הנאשם ושוב הוצא נגדו צו הבאה (בדיון זה הוסכם להעברת ההליך הנדון להליך גישור, אשר הסתיים בהצלחה בעניין הנאשם 2). כך היה גם בדיון הבא מיום 3.3.2020, שבו הודיע עו"ד הרמן, בא-כוח הנאשם דאז, כי יום קודם לכן הודיע לו הנאשם כי אינו בארץ ולפיכך שוב הוצא נגדו צו הבאה. ביום 3.5.2020 התקיים דיון לפני שופטת תורנית, שבו בוטל צו ההבאה, אך הוצא נגד הנאשם צו עיכוב יציאה מהארץ.

17. בדיון מיום 26.5.2020 הנאשם התייצב ובא-כוחו אותה עת, עו"ד הרמן, הודיע כי הנאשם כופר בעובדות כתב האישום ובהתאם לכך נקבע דיון מסכם לקראת שמיעת הוכחות (לפי סעיף 144). לאחר דיון זה, הוחלף עו"ד הרמן, לבקשתו, בעו"ד עופר אשכנזי, אף הוא מטעם הסנגוריה הציבורית. בדיון מיום 11.6.2020 שוב נקבע דיון מסכם (לפי סעיף 144) וכן נקבעה ישיבת הוכחות ליום 29.7.2020 (זכור, הפגרה בקיץ 2020 קוצרה על רקע משבר הקורונה).

18. לאחר הדיון האמור התקיימו ארבעה דיונים (בתאריכים 1.7.2020, 6.7.2020, 23.7.2020 ו- 29.7.2020), שבהם נדונו בקשותיהם של עו"ד אשכנזי ושל הסנגוריה הציבורית להשתחרר מייצוג הנאשם. לדיונים אלו התייצבו הנאשם ואביו ולשניים מהם התייצבה גם עו"ד עינב שוהם, מנהלת מחלקת הנוער בסנגוריה הציבורית בירושלים, אשר הבהירה כי בשל התנהלות הנאשם וחוסר שיתוף הפעולה מצדו (כמפורט בפרוטוקול הדיון ובבקשות שהוגשו), הסנגוריה הציבורית מסרבת להעמיד לנאשם סניגור שלישי. באותם דיונים הלין אביו של הנאשם על-כך שהסנגורים דחקו בבנו הנאשם להסכים להסדר טיעון, אך לצד זה הנאשם ואביו התחייבו לשתף פעולה עם עו"ד אשכנזי או עם כל סניגור אחר שימונה. בפועל, לטענת עו"ד אשכנזי, הם נמנעו מלעשות כן. בשל עמידת עו"ד אשכנזי והסנגוריה על בקשת השחרור מהייצוג, לא היה מנוס מביטול ישיבת ההוכחות שנקבעה ליום 29.7.2020, למרות התייצבות שישה עדים.

19. בסופו של דבר, מתוך הכרתה של הסנגוריה הציבורית כי יש להימנע מניהול הליכים נגד נאשמים קטינים מבלי שהם מיוצגים, ולאחר התחייבויותיהם של הנאשם ואביו לשתף פעולה עם הסנגור הנוסף שימונה, הסכימו כל הצדדים למתווה שהצעתי, אשר פורט בהחלטה מיום 29.7.2020. על-פי מתווה זה נקבעו מספר ישיבות תזכורת, אשר נועדו לוודא כי הנאשם אמנם משתף פעולה עם הסניגור שימונה וכי הם יתייצבו לישיבות ההוכחות. בהתאם לכך, עו"ד אשכנזי שוחרר מייצוג הנאשם ונקבעה ישיבת תזכורת ליום 9.8.2020, שאליו התייצבו הנאשם ועו"ד ארז בר-צבי, בא-כוחו הנוכחי של הנאשם, אשר מונה מטעם הסניגוריה הציבורית במקום עו"ד אשכנזי.

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 18-06-47734 מדינת ישראל נ' ש' (קטין) ואח'

20. בפועל, רק במועד זה, למעלה משנתיים לאחר הגשת כתב האישום, הנאשם החל לשתף פעולה עם בא כוחו וההליך הנדון החל להישמע באופן מסודר. לאחר ישיבת תזכורת נוספת מיום 29.10.2020, התקיימו ארבע ישיבות הוכחות (בתאריכים 5.11.2020, 19.11.2020, 10.12.2020 ו- 22.12.2020). סיכומי הצדדים הוגשו בכתב (מטעם המאשימה ביום 29.12.2020 ומטעם ההגנה ביום 12.1.2021). דיון נוסף התקיים ביום 31.1.2021, שאליו לא התייצב הנאשם (כמפורט בהכרעת הדין) והכרעת הדין ניתנה ביום 25.3.2021.

21. במועד מתן הכרעת הדין נקבעו מועדים לשמיעת הטיעונים לעונש ולהגשת תסקיר מטעם שירות המבחן. לעת הזו נציין כי בתסקיר מיום 13.5.2021 הודיע שירות המבחן כי בהיעדר שיתוף פעולה מצד הנאשם, לא ניתן להמליץ על מסגרת טיפולית בעניינו, אולם אם יביע נכונות לשתף פעולה, ניתן יהיה לבחון זאת. בדיון מיום 20.5.2021 הנאשם התחייב לשתף פעולה ולפיכך, למרות התנגדות המאשימה, התבקש עדכון מטעם שירות המבחן בעניין שיתוף הפעולה של הנאשם והדיון נדחה בהתאם. הודעת העדכון הוגשה ביום 27.6.2021 ובדיון מיום 1.7.2021 שוב התבקש תסקיר משלים, אשר הוגש ביום 15.7.2021. הטיעונים לעונש נשמעו ביום 19.7.2021.

עיקרי הכרעת הדין

22. נקדים את המאוחר ונאמר, כי כיום, לאחר מתן הכרעת הדין, הנאשם הודה בפני קצינת המבחן כי עבר את העבירות שעל-פי הכרעת הדין נקבע שעבר.

23. כמפורט בהרחבה בהכרעת הדין, עובדות כתב האישום מבוססות על תיעוד האירועים בסרטון באיכות טובה אשר צולם במצלמת אבטחה, ועל ראיות נוספות שעיקרן הנזקים שנגרמו לנפגעים, אשר הוגשו בהסכמת ההגנה. בכלל זה, הודעותיהם, מסמכים בעניין הנזקים שנגרמו לכלי הרכב שלעברם יודו האבנים ומסמכים רפואיים (ת/18 עד ת/32, ת/47).

לנוכח הודאת הנאשם 2, לא הייתה מחלוקת בדבר חלקו בעבירות. המחלוקת היחידה שהייתה ואשר נדונה בהכרעת הדין, הייתה בשאלה אם הנער הנראה לצד הנאשם 2 בסרטון המתעד את העבירות, הוא הנאשם 1.

בשל מיקוד המחלוקת כאמור, הוגש בהסכמה תיק מוצגים אשר כלל את המוצגים הקשורים בעצם האירוע ובנזקים שנגרמו. במסגרת פרשת התביעה נשמעו תשעה עדים ומטעם ההגנה נשמעו שני עדים, הנאשם ואמו. כמו כן, במהלך שמיעת ההוכחות הוגשו מוצגים רבים נוספים, מעבר לאלו שנכללו בתיק המוצגים. סך הכול הוגשו 66 מוצגים מטעם המאשימה ו-4 מוצגים מטעם ההגנה.

24. לאחר שמיעת כלל הראיות ומאחר שאף אני זיהיתי את הנאשם בבירור בסרטון, ניתנה ביום 19.1.2021 החלטה כי על-פי התרשמותי, ניתן לזהות את הנאשם בסרטון בבירור. לפיכך, בהתאם לכלל שנקבע בפסיקה לעניין זיהוי באמצעות בית המשפט, מדובר בראייה אשר "מבחינת כשירותה, איכותה ובהירותה, עשויה להביא לקביעת ממצא בדבר זיהויו של הנאשם". בהתאם לכך ועל-פי הפסיקה

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 18-06-47734 מדינת ישראל נ' ש' (קטין) ואח'

בעניין זה, ניתנה לצדדים "הזדמנות להביא ראיות נוספות, לרבות עדויות מומחים, בין לתמיכה בממצא של הזיהוי ובין לסתירתו" (ע"פ 2653/98 בן דוד נ' מדינת ישראל, נב(4) 529 (1998) (להלן – **עניין בן דוד**), כבוד השופט א' מצא, עמ' 544. בקשה לדיון נוסף נדחתה בהחלטה בדנ"פ 5971/98 בן דוד נ' מדינת ישראל (24.2.1999), כבוד הנשיא א' ברק) (ראו על כך בהרחבה בהחלטה האמורה וכן פסקאות 22-26 בהכרעת הדין).

בהתאם להחלטה האמורה, אף נקבע דיון שהתקיים ביום 31.1.2021. הנאשם לא התייצב לדיון זה ולפיכך לבקשת בא-כוחו, ניתנה לו שהות להודיע את עמדתו. ביום 14.2.2021 הודיעה ההגנה כי הנאשם דבק בגרסתו המכחישה את מעורבותו בעבירות וכי אינו מבקש להגיש ראיות נוספות, אך הוא מבקש להשלים את טענותיו בכתב. השלמה זו הוגשה ביום 16.2.2021 (הכרעת הדין, שם).

25. בהכרעת הדין נקבע כי הנאשם זוהה בוודאות בסרטון ולפיכך נקבע כי הוכח מעבר לכל ספק כי עבר את העבירות. הזיהוי הסתמך על זיהוי באמצעות בית המשפט בין השאר, לנוכח איכות התמונה (שם, פסקאות 27-29); מפגש עם הנאשם שעלה לכדי "היכרות קרובה" (שם, פסקאות 32-30); וזיהוי על פי מראה הנאשם (שם, פסקאות 33-36 וכן הסיכום בפסקאות 37-39).

הגם שהדבר היה בבחינת למעלה מהדרוש, בהכרעת הדין נדונה גם העובדה שארבעה עדים נוספים זיהו את הנאשם כמי שנראה בסרטון המתעד את העבירות. אחד מהם זיהה אותו בוודאות, אחר בוודאות גבוהה ועוד שניים זיהו אותו ברמה מספקת כדי לבסס את זיהויו (שם, פסקאות 54-70).

לזיהוי הנאשם הצטרפו גם שתי העובדות הבאות: **ראשית**, גרסת הנאשם על כל חלקיה נסתרה ומהטעמים שפורטו, נקבע כי לא ניתן לתת אמון בדבריו (שם, פסקאות 71-77). **שנית**, נדחה ניסיון הנאשם לטעון כי לנוכח דמיון לכאורה, בינו לבין מי מבין אחיו, לא ניתן לזהות אותו בסרטון. טענה זו נדחתה משני טעמים עיקריים: **האחד**, ההגנה כלל לא הראתה איך נראו אחיו של הנאשם במועד שבו נעברו העבירות, וממילא אף לא הראתה כי במועד זה היה דמיון במראה, במבנה הגוף ובפנים בין הנאשם לבין מי מאחיו. **השני**, נמצא כי הראיה שעליה התבססה טענת ההגנה האמורה, נשענה על עובדות שאינן אמת. הטענה נסמכה על תמונה של משפחת הנאשם, אך כל הטענות בעניינה נסתרו. נסתרה הטענה בדבר מועד צילום התמונה; הוכח כי לא היה אמת בטענה שהתמונה צולמה בשנת 2018; לא רק שלא הוכח דמיון אפשרי בין הנאשם לבין מי מאחיו, אלא אפשרות זו נסתרה לחלוטין, משלא נמצא כל דמיון אפשרי ביניהם בכלל ובמועד העבירות בפרט (פסקאות 40-53).

ההליך בעניינו של הנאשם 2

26. בשל חשיבות הדברים ובין השאר בשל טענות ההגנה כי יש לקבוע את עונשו של הנאשם 1, כך שיעמוד ביחס סביר לאופן סיום ההליך בעניין הנאשם 2, נבקש לסקור בקצרה את ההליך בעניינו של הנאשם 2, את אופן סיומו ואת הטעמים לאופן סיומו.

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 18-06-47734 מדינת ישראל נ' ש' (קטיין) ואח'

27. הנאשם 2 הוא בן גילו של הנאשם 1 (מבוגר מהנאשם 1 בכחצי שנה). מאז הוגש כתב האישום עד מועד מתן פסק הדין בעניינו של הנאשם 2, ביום 14.1.2021 (גרסה המותרת בפרסום פורסמה ביום 19.7.2021), עבר הנאשם 2 תהליך שיקום חריג מאד בהצלחתו, מרשים ומעורר השתאות. לא פחות. תהליך אשר על-פי דיווחי שירות המבחן, אף משתבח מאז מתן פסק הדין. תהליך זה, אשר תואר בהרחבה בפסק הדין בעניינו של הנאשם 2, יתואר להלן רק בקצרה.

28. בדומה לנאשם 1 ולמשפחתו, אף הנאשם 2 הוא בן למשפחה חרדית שהייתה קשורה לקהילה של אלעזר ברלנד. לאחר שהנאשם 2 נשר ממספר ישיבות ומסגרות לימודים, בתקופה שבה הוגש כתב האישום, הוא לא היה במסגרת לימודית כלשהי. הוא שוטט ברחובות, חבר לנוער עובר חוק, החל להשתמש בחומרים ממכרים וסירב לכל שיתוף פעולה עם הוריו, עם גורמי הרווחה ובהמשך עם שירות המבחן. זאת בניגוד להוריו ששיתוף הפעולה מצדם עם כל הגורמים היה מלא ומרשים. הם התייצבו לכל הדיונים בבית המשפט, לרבות אלו שאליהם הנאשם 2 לא התייצב לאחר שלא אותר ומסרו דיווחים מתאימים לכל הגורמים הרלוונטיים. בשל אי התייצבותו לדיונים, נעצר הנאשם 2 מספר פעמים למשך ימים בודדים. בשלב מסוים, על רקע החמרה במצבו ובהתנהלותו, הוא נעצר עד תום ההליכים. מעצר זה היה במידה רבה ביוזמת בא-כוחו, עו"ד מיכאל עירוני, אשר השכיל להבין כי בדרך זו ניתן יהיה לסייע לנאשם 2 ולגרום לו להירתם לתהליך טיפולי-שיקומי.

לאחר תקופת מעצר קצרה, נקלט הנאשם 2 בקהילה הטיפולית 'מלכישוע'. למרות קשיים בתחילת הדרך, לרבות בריחתו מהמקום, בחלוף תקופה קצרה הוא החל לשתף פעולה ולהשקיע מאמץ ותעצומות נפש בשיקומו. כעבור כשנה, ביום 15.7.2019, הוא שולב בהוסטל 'XXXX', בעודו נתון לצו השגחה זמני של קצינת מבחן, אשר תוקפו הוארך מעת לעת. כעבור מספר חודשים (לאחר הליך גישור), הודה הנאשם 2 במסגרת הסדר טיעון, אשר כלל הסכמה בדבר תשלום פיצוי לנפגעי העבירות, שאף שולם במלואו זמן רב קודם למתן פסק הדין בעניינו, אך לא כלל הסכמה בשאלת ההרשעה ובעניין העונש. בהתאם להסדר הטיעון, ביום 29.1.2020 ניתנה הכרעת הדין, הקובעת כי הנאשם 2 עבר את העבירות שבהן הואשם.

29. במהלך שהותו בהוסטל, עבר הנאשם 2 תהליך שינוי מרשים, משמעותי וכאמור, מעורר השתאות. מצעיר הנתון למצבי סיכון חמורים ובכלל זה, שוטטות, היעדרות מביתו וממסגרות לימוד, אשר השתמש בחומרים משני תודעה ואשר חבר לצעירים בעלי דפוסי התנהגות שליליים, הוא הפך לצעיר שאורח חייו נורמטיבי, חיובי ומעורר התפעלות, אשר ניתב את כישוריו ואת יכולותיו הגבוהות לאפיקים חיוביים.

לאחר תקופה בת כשנה שבה שהה בהוסטל, השתלב הנאשם 2 במסגרת לימודית ובהמשך השתלב בבית ספר תיכון, השתתף בשיעורי תגבור ומרצונו וביוזמתו למד גם במהלך חופשת הקיץ. למרות מגבלות בשל משבר הקורונה שהקשו על לימוד סדיר, הוא השלים פערי לימוד עצומים שהיו לו במקצועות לימוד רבים, ניגש לכל בחינות הבגרות והגיע להישגים גבוהים. על-פי דיווח שהתקבל לאחרונה, הנאשם 2 אמנם השלים את כל בחינות הבגרות והוא זכאי לתעודת בגרות מלאה. לצד

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 18-06-47734 מדינת ישראל נ' ש' (קטין) ואח'

לימודיו, בשעות הפנאי, הוא השתתף בפעילויות מטעם ההוסטל, לרבות פעילויות חברתיות ופעילויות שטח וכן השתתף בפעילויות של עמותת 'אחרי' הכוללות אימונים והכנה לקראת גיוס לצה"ל, השתתף בקבוצת ריצה, שבה התבלט ביכולותיו, השתתף בפעילות רכיבה על אופניים, בפעילות כושר גופני ובפעילויות של 'צופי ים'. במקביל, בהתאם לאישור שניתן לו, החל לעבוד כדי לממן לימודי נהיגה. על-פי הדיווחים שהתקבלו, הוא הפך לדמות משמעותית ואהובה בהוסטל, הוא נרתם לסייע לצעירים ולאחרים ששהו במקום והפגין יכולות מנהיגות מרשימות.

30. בתסקירים שהוגשו לקראת סיום ההליך בעניינו של הנאשם 2, הדגיש שירות המבחן כי הוא הבין והפנים את הפסול במעשי העבירות, כי חרטתו כנה וכי הוא אף גילה אמפטיה רבה כלפי נפגעי העבירות. הנאשם 2 אף היה מודע לרקע למעשי העבירות, אשר כפי שהסביר בעצמו, נעשו מתוך חוסר מעש מתמשך ורצון להפגת השעמום והריקנות שהיו בחייו בתקופה שבה נעברו העבירות. לאחר התהליך המרשים שעבר, אף חש בושה עמוקה על מעורבותו באותם מעשי עבירות.

לנוכח השינויים שעבר הנאשם 2 ועל רקע הישגיו המרשימים, הוא חזר והביע את רצונו לנהל אורח חיים נורמטיבי, להתגייס לצבא לשירות משמעותי, לרכוש השכלה גבוהה ולשמש דוגמה למשפחתו ולסביבתו. כל זאת הדגיש, למרות ידיעתו והבנתו כי שירות צבאי ולימודי השכלה גבוהה אינם מקובלים בחברה שאליה השתייך בעבר וחרף מודעותו לכך שהוא עלול לשלם על כך "מחיר". עם זאת למרות חששותיו האמורים, חשוב להדגיש, כי ניכר היה כי הנאשם 2 זכה לעידוד רב ולתמיכה מלאה מצד הוריו, שאף העתיקו את מקום מגוריהם, כדי להתרחק מהגורמים השליליים שאליהם חבר הנאשם 2 בתקופה שבה נעברו העבירות, וכדי לסייע לו בתהליך השיקום המרשים שעבר. כיום, על-פי דיווחי שירות המבחן, דומה כי הנאשם 2 אמנם עומד לקראת גיוס לשירות צבאי, כפי שביקש.

31. על רקע כל האמור, תהליך השיקום המאוד משמעותי ומעורר השתאות שעבר הנאשם 2, אופן תפקודו בכל מישורי החיים, חרטתו הכנה והפנמת הפסול במעשיו, העובדה שעבר את העבירות בעודו קטין וכדי להימנע מתיוגו בראשית חייו הבוגרים, המלצת שירות המבחן הייתה לסיים את ההליך המשפטי בעניינו ללא הרשעה.

למרות תהליך השיקום המרשים שעבר הנאשם 2, המאשימה – משום מה – עמדה על הרשעתו ואף עתרה להשית עליו שמונה חודשי מאסר בפועל. עמדה זו נדחתה בפסק הדין, תוך אימוץ המלצת שירות המבחן, אשר לא רק התבקשה, אלא כאמור בפסק הדין בעניין הנאשם 2, אף התחייבה באותן נסיבות. בהתאם לכך, ההליך בעניינו הסתיים כאמור, בפסק דין (מיום 14.1.2021), אשר במסגרתו נקבע כי הוא לא יורשע. אמצעי הטיפול שנקבעו בעניינו הם: 150 שעות שירות לתועלת הציבור; פיצוי למתלוננים, אשר שולם זמן רב קודם למתן פסק הדין; התחייבות להימנע מעבירה; וצו מבחן, אשר כלל את המשך שהייתו בהוסטל עוד מספר חודשים וליווי בדרכו לחיים עצמאיים.

תסקירי שירות המבחן לנוער בעניינו של הנאשם 1

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 18-06-47734 מדינת ישראל נ' ש' (קטין) ואח'

32. בעניינו של הנאשם הוגשו שלושה תסקירים מטעם שירות המבחן לנוער (בעריכת קצינת המבחן לנוער, הגב' עדיה קורן).

התסקיר מיום 13.5.2021

33. הנאשם הוא כאמור, יליד 26.2.2003. במועד העבירות הוא היה בן 15 ו-3 חודשים והיום הוא בן 18.5. הנאשם הוא הבן השלישי מתוך שישה ילדים, במשפחה שאורח חייה חרדי. שניים מאחיו היו מעורבים בפלילים בתקופה שבה היו קטינים. לפי דיווחי הנאשם, אמו מורה ואביו אברך העוסק בייבוא תשמישי קדושה. בעבר השתייכה המשפחה לקהילת 'שובו בנים' של אלעזר ברלנד והאב אף מילא תפקיד ניהולי בקהילה, אך לפני מספר שנים המשפחה XXXX [הושמט].

בתסקיר נאמר כי נעשו ניסיונות לזמן את הנאשם עם הוריו למפגשים בשירות המבחן, אך למרות שיחות עם שני הוריו, הנאשם התייצב לפגישות לבדו. אף בעבר נעשה ניסיון לגייס אותם לעודד את הנאשם לשתף פעולה עם שירות המבחן, אך לדבריהם, הוא סירב לכך והם לא הצליחו לשכנע אותו. עוד נאמר, כי בעבר היה חשד כי הנאשם סבל מאלימות מצד של אביו, אך החשד לא אומת.

34. הנאשם נראה צעיר מעט לגילו. בעבר דיווחה אמו כי XXXX [הושמט]. עד כה ד' למד בתלמוד תורה, שממנו הועזב על רקע בעיות התנהגות, אז גם אובחן כסובל מבעיות קשב וריכוז. בכתות ה' ו' למד בתלמוד תורה אחר, אך שם הכה תלמידים וסירב להיעזר בתרופות לטיפול בבעיות קשב וריכוז. בכתה ז' שולב במסגרת של החינוך המיוחד, אך גם שם עלו קשיי התנהגות מצדו, התנהלות אימפולסיבית וסירוב לטיפול תרופתי. בחודש יולי 2016 הוא עזב את המסגרות הלימודיות ואת בית הוריו והחל לשוטט ברחובות. בסיוע עובדת קידום נוער שפגשה את הנאשם באחד הלילות במרכז ירושלים, הוא שולב במספר מקומות המעניקים קורת גג, בירושלים ובערים נוספות, אך מכולם הורחק כעבור ימים בודדים בשל בעיות התנהגות, גניבות ושימוש בסמים. בשל כך החל להסתובב ברחובות, בעוד הוריו אינם יודעים היכן הוא נמצא. בכתה ח', בסיוע היחידה למתבגרים בעיריית ירושלים, שולב הנאשם בכפר הנוער 'XXXX', אך הרבה לברוח והתקשה להיענות לדרישות המסגרת. בחודש ינואר 2018, לאחר תקופה קצרה של הסתגלות, על רקע שימוש בסמים והתרשמות הצוות כי הוא זקוק למסגרת ייעודית בתחום ההתמכרויות, הועזב הנאשם גם משם. בסופו של דבר, בכתות ט'-י' הוא השתלב בבית ספר 'XXXX' בירושלים, שנועד לנוער חרדי נושר. הוא התקשה להתמיד במסגרת זו ושוב עלו קשיי התנהגות, אלימות כלפי תלמידים ואיומים כלפי הצוות. במהלך כיתה י', הושעה מבית הספר.

35. על-פי דיווחי הנאשם, לאחר שנשר מבית ספר 'XXXX', הוא היה מעורב בתאונת דרכים עם אופנוע, שבה נהרג חבר שלו והוא נפצע באורח משמעותי. הוא אושפז, הושמו לו פלטינות ברגל והוא עבר שיקום אשר לגברי הנאשם, נמשך כשנה וחצי (מידע זה שנמסר מפי הנאשם, לא נתמך במסמכים

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 18-06-47734 מדינת ישראל נ' ש' (קטיין) ואח'

כלשהם. כמפורט לעיל, נראה כי המידע בעניין משך ההחלמה אינו נכון וכי בפועל נמשך חודשים בודדים בלבד). מכל מקום, לדברי הנאשם, בתקופה זו משפחתו וחבריו תמכו בו.

הנאשם טען כי בשנת הלימודים האחרונה חזר אל 'XXXX' כדי להשלים 12 שנות לימוד ולגשת לבחינות בגרות, אך מבדיקה שערכה קצינת המבחן עם יועצי בית הספר, עלה כי הנאשם אמנם רשום שם, אך אינו מגיע ללימודים. הנאשם אף אמר כי הוא עובד כקבלן שיפוצים באופן עצמאי, אך מאחר שלטענתו הוא עובד כעצמאי, לא ניתן היה לבדוק זאת. עוד טען הנאשם, כי בעבר רצה להתגייס לצבא, אך בשל מצבו הדבר לא התאפשר וכי בכוונתו להסדיר פטור משירות צבאי.

על-פי התסקיר וכאמור, בעבר היה הנאשם בקשר עם עובדת קידום נוער ועם היחידה למתבגרים בעיריית ירושלים, אך לפי דבריו, בהמשך לא היה מעוניין בקשר עם גורמים אלו. בדומה ציין, כי בעקבות פציעתו בתאונה נפגש עם מטפל רגשי מספר פעמים, אך לא ידע לומר באיזו מסגרת טופל ומכל מקום טען, כי הפסיק זאת מאחר שאז וכך גם היום, הוא לא זקוק לטיפול.

36. בעניין העבירות שבהן הורשע עתה נאמר בתסקיר, כי הנאשם התקשה לשוחח על כך. לדבריו, דובר באירוע מלפני מספר שנים, "היינו בשכונה ועשינו קצת שטויות ואולי העפנו איזה שתי אבנים". הסברו לכך היה המתרחשות הביטחונית מול האוכלוסייה הערבית באזור מגוריו ומאחר שהיה ילד קטן ו"עשה בלגאן". התרשמות קצינת המבחן היא, כי יחסו של הנאשם לעבירות שטחי וראשוני וכי הוא מצמצם את התנהגותו הפוגענית ואף טרם הביע חרטה על מעשיו.

בעניין הקשר עם שירות המבחן נאמר, כי לראשונה הופנה בשנת 2016, על רקע חשד לעבירות שונות שעבר ובהמשך נפתחו לו עוד מספר תיקים, חלקם נסגרו ובחלקם הוגש כתב אישום. במשך השנים הוא סירב להיות בקשר עם שירות המבחן ואף נמנע מהגעה לבדיקות לאיתור שרידי סמים. ביום 27.10.2019 הוא הורשע בבית משפט שלום לנוער בירושלים בעבירת הסגת גבול פלילית, עבירת היזק לרכוש במזיד ועבירת גניבה ונדון להתחייבות להימנע מעבירות. כמו כן, נוסף להליך הנדון, הוא עומד לדין בבית משפט השלום באילת בשל אשמה בעבירת אלימות.

לנאשם הוצע להשתלב בטיפול פרטני במסגרת שירות המבחן, אך הוא סירב מהנימוק שאינו זקוק לכך. עוד הוסיף, כי הוא מעוניין לסיים את ההליך הנדון בהקדם. לפגישה נוספת שנקבעה עמו בשירות המבחן, הוא לא התייצב.

37. בתסקיר צוין כי גורמי הסיכון להישנות עבירות מצד הנאשם הם מעורבותו החוזרת בפלילים, חומרת העבירות הנדונות, התייחסות שטחית וראשונית מצדו למעשי העבירות, היעדר מוטיבציה לקשר טיפולי במסגרת שירות המבחן, היעדרות מפגישה שנקבעה לו וקשיי תפקודו במסגרות שונות לאורך השנים. מנגד צוין, כי גורמי הסיכוי לשיקומו הם הודאתו בעבירות (רק בשירות המבחן, אך לא בבית המשפט) ורצון לנהל אורח חיים נורמטיבי, לרבות השלמת בחינות בגרות (רצון אשר מאוחר יותר, הנאשם חזר בו ממנו) וכן רצון להתמדה בתעסוקה.

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 18-06-47734 מדינת ישראל נ' ש' (קטין) ואח'

לנוכח גורמי הסיכון המשמעותיים, התקשה שירות המבחן להמליץ על תכנית טיפולית בעניינו של הנאשם. עם זאת נאמר בתסקיר, כי אם הנאשם יביע נכונות להמשך קשר עם שירות המבחן ובית המשפט יתרשם מרצינות כוונתו, כי אז מבוקשת דחייה בת כשלושה חודשים לשם הגשת תסקיר משלים, בהתאם למצבו של הנאשם.

התסקיר מיום 27.6.2021

38. בדיון מיום 20.5.2021 שבו נכחה גם אמו של הנאשם, ביקש בא-כוחו כי תינתן לנאשם הזדמנות נוספת למצות את אפשרויות הטיפול שמציע שירות המבחן. זאת בין השאר, לנוכח הודאתו במעשיו לפני שירות המבחן ומאחר שנטען כי עתה הוא מעוניין לשתף פעולה. לאחר שהנאשם עצמו אמר כי שמע את הערות בית המשפט בעניין תסקיר שירות המבחן וכי הוא מתחייב לשתף פעולה באופן מלא, הוחלט כי למרות התנגדותה הנחרצת של המאשימה, תינתן לו הזדמנות נוספת. בהתאם לכך נקבע מועד דיון נוסף ונקבע כי לשם בחינת מידת רצינותו של הנאשם, בשלב ראשון יגיש שירות המבחן הודעת עדכון ביניים, עד המועד שנקבע.

39. "עדכון ביניים" מטעם שירות המבחן לנוער הוגש כפי שנקבע, ביום 27.6.2021. נאמר בו כי מאז הדיון האחרון נערכה פגישה אחת עם הנאשם ביום 3.6.2021, אך הוא לא התייצב לשתי פגישות שנקבעו עמו ליום 27.5.2021 וליום 21.6.2021. כמו כן, נערכו עמו שתי שיחות טלפון ביום 30.5.2021 וביום 17.6.2021, חמש שיחות טלפון עם אמו ושיחה עם מנהל בית הספר 'XXXX'.

בהודעת העדכון נאמר כי במועד הגשתה (27.6.2021), הנאשם היה עצור בשל חקירה שנפתחה נגדו, בקשר לחשד כי עבר שורה של עבירות חמורות ובהן ניסיון להשחתת גוף, קשירת קשר לעשיית פשע, סחיטה באיומים, חבלה במזיד לרכב, החזקת סכין, תקיפה סתם, החזקה או שימוש בסמים לצריכה עצמית, נהיגה מבלי שיש לו רישיון נהיגה (לשלמות הדברים נוסף, כי בדיון מיום 19.7.2021 עדכנה באת-כוח המאשימה, כי הנאשם שוחרר מהמעצר האמור כעבור כשבוע, כי החקירה טרם הסתיימה ואף טרם הוחלט בעניין הגשת כתב אישום).

40. בעניין הלימודים ב'עתידיך' נמסר עדכון שלפיו לדברי מנהל בית הספר, הנאשם הגיע ללימודים כשלוש פעמים בשבוע. בעניין מקום מגוריו נאמר, כי לדבריו הוא שוכר דירה עם חבר בשכונת 'נחלאות' וכי הוא שבע רצון מחייו העצמאיים. אף אמו הביעה שביעות רצון מכך.

41. בעניין יחסו של הנאשם לעבירות הנדונות, התרשמות שירות המבחן היא כי למרות דברי הנאשם שלפיהם הביע הבנה לחומרת העבירות ואף אמר כי המעשה חמור מאחר ש"אבן יכולה לפגוע במישהו ואפילו להרוג", בפועל, הוא זקוק לטיפול כדי להפנים את חומרת מעשיו. לנאשם הוצע להשתלב בקבוצה חינוכית-טיפולית הכוללת עשרה מפגשים שבועיים, אך הוא סירב. לדבריו, הוא

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 18-06-47734 מדינת ישראל נ' ש' (קטין) ואח'

מבקש לסיים את ההליך הפלילי וכי יגיע רק למפגשים פרטניים. בשל אילוץ של שירות המבחן, הפגישה שנקבע עמו ליום 10.6.2021 בוטלה. פגישה נוספת לא תואמה, מאחר שלמרות התחייבות הנאשם ואמו לתאם פגישה, הם לא עשו כן על אף העובדה שניתנו להם מספרי טלפון אישיים, כדי להקל עליהם. לפגישה נוספת שנקבעה עם הנאשם ליום 21.6.2021, הוא לא התייצב.

התסקיר מיום 15.7.2021

42. בדיון מיום 1.7.2021 הנאשם היה עצור בשל חקירתו כאמור לעיל. בא-כוחו טען כי הנאשם לא התייצב בשירות המבחן בשל מעצרו מיום 20.6.2021 (יוער כי ישנה אי בהירות, מאחר שלפי דברי הנאשם בפגישתו בשירות המבחן, הוא נעצר רק מיום 24.6.2021 עד יום 2.7.2021 ולאחר מכן היה במעצר בית עד יום 7.7.2021). למרות התנגדות המאשימה לדחייה נוספת, נקבע כי יוגש תסקיר משלים נוסף קודם לשיבת הטיעונים לעונש (שנקבעה ליום 19.7.2021).

43. בתסקיר המשלים מיום 15.7.2021, נמסר כי להגשתו קדמה פגישה עם הנאשם ביום 8.7.2021 ושיחת טלפון עם אמו. בפגישה סיפר כי חזר לגור בבית הוריו וכי בשל גילו אינו מתכוון להמשיך ללמוד ב'עתידיך' ולהשלים 12 שנות לימוד. בעניין תעסוקתו אמר כי "תמיד יש עבודה". אמו אמרה כי התיק החדש אינו מאפיין את התנהלותו וכי אינה מודאגת ממצבו.

44. בעניין העבירות נאמר, כי התייחסות הנאשם אליהן שטחית. מצד אחד, הצדיק את מעשיו בכך שלדבריו האוכלוסייה הערבית באזור מגוריו השליכה עליהם אבנים ולכן לדבריו, "הם באים, זורקים עלינו אבנים, מה לא נחזיר?". מצד שני הוסיף, "עשיתי טעות והייתי יכול לפגוע באנשים" וכן כי "היום לא הייתי עושה את זה בחיים". התרשמות קצינת המבחן היא אפוא, כי התייחסות הנאשם לעבירות ראשונית ולא עקבית, הוא מצמצם את חומרת התנהגותו ואף מצא לה צידוק, הבנתו למעשיו היא רק מילולית וכי לשם הבנת חומרת מעשיו, הוא זקוק לתהליך טיפולי.

בעניין החקירה הנוספת שנפתחה נגד הנאשם נאמר, כי הנאשם מסר את מועדי מעצרו, כי לדבריו, נעצר ללא הצדקה ולטענתו, לכן גם שוחרר. הנאשם חזר על סירובו להשתלב בתכנית טיפולית קבוצתית, אך הסכים להגיע רק למפגשים פרטניים. בדומה, סירב להשתלב בתכנית המספקת הכשרה תעסוקתית, מאחר שטען כי הוא מרוצה מעיסוקו וכי אם התכנית אינה מספקת הכשרה בקבלנות בניין, הוא אינו מעוניין להשתלב בה.

45. בתסקיר הודגש כי הנאשם מתקשה להפנים את חומרת מצבו, מתקשה להפיק תועלת מהקשר עם שירות המבחן, כי חרף נכונותו המילולית להמשך הקשר עם השירות, בפועל הוא נעדר מוטיבציה לשינוי ולהתגייסות לתכנית טיפול וכי בפועל, סירב למסגרות הטיפוליות שהוצעו לו. המידע החלקי שמסר הנאשם, אף הקשה לבנות עבורו תכנית שיקום. עוד נאמר, כי נראה כי הנאשם מתקשה במתן אומן ולכן גם מתקשה בהתגייסות לקשר עם מסגרות טיפול. עם זאת, אם תהיה שהות מספקת לשם

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 18-06-47734 מדינת ישראל נ' ש' (קטין) ואח'

בניית אמון בינו לבין שירות המבחן ואם הוא אמנם יהיה מעוניין בכך, הוא יוכל להיתרם מהקשר עם שירות המבחן.

לאחר שקילת גורמי הסיכון להישנות עבירות לעומת גורמי הסיכוי לשיקום, כאמור לעיל, צוינו גורמי הסיכון המשמעותיים והתרשמות שירות המבחן כי הנאשם מתקשה להפנים את חומרת מעשיו ומתקשה להתגייס לקשר רציף עם השירות ולכן יש קושי להציע המלצה טיפולית בעניינו. עם זאת נאמר, כי בשל גילו הצעיר והעובדה שהוא עלול להימצא בסיכון להישנות עבירות, ניתן לשקול מתן הזדמנות אחרונה לנאשם, תוך מתן צו השגחת קצין מבחן. אך זאת, רק אם הנאשם יביע נכונות להתגייס לתכנית שיקומית טיפולית משמעותית ולשיתוף פעולה עם שירות המבחן, ואם בית המשפט יתרשם מכנות כוונותיו של הנאשם להיתרם לכך.

הראיות לעונש

46. מטעם המאשימה הוגש גיליון הרשעות קודמות של הנאשם (ת/58), שלפיו ביום 27.10.2019 הורשע בבית משפט השלום לנוער בעבירת ניסיון גניבה, אשר נעברה בשנת 2016, ונקבע כי יחתום על התחייבות להימנע מעבירות.

המאשימה אף הפנתה אל הודעות המתלוננים ואל המסמכים הנוגעים להיקף נזקיהם, אשר נכללו בתיק המוצגים המוסכם שהוגש קודם לשמיעת הראיות (ת/18-ת/32).

47. לא הוגשו ראיות לעונש מטעם הנאשם.

טענות הצדדים

טענות המאשימה

48. באת-כוח המאשימה ביקשה לדחות את בקשת בא-כוח הנאשם לדחות פעם נוספת את שמיעת הטיעונים לעונש, כדי שתינתן לנאשם הזדמנות נוספת לשותף פעולה עם שירות המבחן. לטענתה, מעבר לתיק החקירה הנוסף שנפתח לאחרונה בעניינו, עולה מהתסקירים כי למרות מספר שיחות שערכה קצינת המבחן עם הנאשם, הרושם הוא כי הוא אינו מעוניין בתהליך טיפולי כלשהו.

בעניין תיק החקירה האחרון שבעניינו טרם הוחלט, טענה באת-כוח המאשימה, כי אמנם בשלב זה טרם הוגש כתב אישום, אך בהיעדר מחלוקת על כך שהנאשם נתפס נוהג מבלי שיש לו רישיון נהיגה, נכון לשקול זאת בשלב גזירת עונשו.

49. באת-כוח המאשימה עמדה על חומרת העבירות שעבר הנאשם עם קטין נוסף ועל כך שהשניים יידו את האבנים דווקא אל עבר כלי רכב שבהם נסעו ערבים. חלקן פגעו בהם, חלקן גרמו לנהגים להגיב בפתאומיות, לעצור או לנקוט פעולה פתאומית מסוכנת אחרת. באחד מכלי הרכב נופצה

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 18-06-47734 מדינת ישראל נ' ש' (קטין) ואח'

שימשה, נוסעי הרכב נפגעו ואף פונו לקבלת טיפול רפואי. בחלק מכלי הרכב אף היו ילדים, כך שניתן לתאר את הבהלה שאחזה בנוסעים שנפגעו מהאבנים. אף יש לתת את הדעת לכך שכלי הרכב נסעו במהירות גבוהה יחסית, כ-40-50 קמ"ש, כך שאף עשויים היו להיגרם נזקים חמורים יותר.

עוד הוסיפה המאשימה, כי כידוע לבית המשפט מהליכים אחרים, עבירות מהסוג שעבר הנאשם נעברות מצד ערבים כלפי יהודים ומצד יהודים כלפי ערבים ולטענתה, בשני המצבים לא ניתן להתעלם מההיבט הלאומי. אף אם מעת לעת ישנה רגיעה באירועים לאומניים, רק לאחרונה שוב היו אירועים קשים בירושלים על רקע לאומני. האירוע שבו היה הנאשם מעורב הוא אחד מאותם אירועי אלימות קשים על רקע לאומני. רקע זה אף עלה לטענתה, מהתבטאויותיו של הנאשם במפגשיו עם קצינת המבחן, אשר כמובא לעיל אמר, שאם ערבים זורקים אבנים על יהודים, אז "מה, לא נחזיר?". בכך, לטענת המאשימה, ביטא הנאשם את תפיסתו כי על יהודים "להחזיר" לערבים, אפילו אין מדובר באלו אשר יידו אבנים לעבר יהודים.

50. המאשימה הוסיפה כי לנוכח אופן התנהלות הנאשם, חלופ הזמן אינו בגדר נימוק המצדיק הקלה בעונשו. בעניין זה הדגישה בין השאר, את אי התייצבותו לדיונים רבים, את צווי הבאה שהוצאו נגדו, את חילופי הסניגורים בשל אי שיתוף פעולה מצדו ואת שאר העיכובים שחלו עד שמיעת ההוכחות. אמנם אין לזקוף לחובתו את ניהול ההוכחות ואף ניתן להתחשב במידה מסוימת בצמצום יריעת המחלוקת, אך לטענתה, אף לא ניתן לזקוף ליכוחו הודאה במעשים וחרטה.

51. עוד טענה באת-כוח המאשימה, כי לנוכח הליך השיקום המשמעותי שעבר הנאשם 2, העובדה שלא היו לחובתו הרשעות קודמות, הודאתו והכרתו באחריותו למעשים, עניינו הסתיים ללא הרשעה. עם זאת הזכירה, כי אף לגביו עמדת המאשימה הייתה כי יש להרשיעו ולהשית עליו שמונה חודשי מאסר בפועל, בהתאם למדיניות הענישה הנהוגה. מכל מקום טענה, כי אין כל דמיון בין שני הנאשמים וכי השוני ביניהם מתבטא לא רק בכך שלחובת הנאשם ישנה הרשעה קודמת, כי לא הודה ולא הכיר באחריות למעשה, אלא מדובר במי שכלל אינו מוכן להירתם לתהליך שיקומי ומאז העבירות הנדונות אף נפתחו נגדו תיקי חקירה נוספים. בדומה, חרף מספר הזדמנויות שקיבל מבית המשפט כדי לשתף פעולה עם שירות המבחן ולמרות אמירתו שיעשה כן, מהתסקירים עולה בבירור כי כלל לא הפנים את חומרת מעשיו ואף לא נרתם לשתף פעולה עם שירות המבחן.

52. בעניין העונש טענה באת-כוח המאשימה, כי לא אחת קבע בית המשפט העליון כי קטינות אינה חסינות מפני ענישה מחמירה במקרים המתאימים. אף נקבע פעמים רבות, כי עבירות של יידוי אבנים אל עבר כלי תחבורה גורמות לסיכון חיי אדם וכי רק במזל סיכון זה לא התממש בנסיבות הנדונות, הגם שאף אין להקל ראש בכך שאחת הנוסעות נפגעה מאבן בכתפה. לפיכך ולנוכח כלל טענותיה, בהתחשב במספר האירועים ובמספר העבירות וכן בהיעדר הליך טיפולי, עתרה המאשימה להרשעת הנאשם וכן ביקשה להשית עליו שמונה-עשר חודשי מאסר בפועל.

53. בעניין מדיניות הענישה הנוהגת הפנתה המאשימה אל פסקי הדין הבאים :

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 18-06-47734 מדינת ישראל נ' ש' (קטין) ואח'

(1) ע"פ 3520/16 פלוני נ' מדינת ישראל (29.8.2016) (כבוד השופט א' שהם) (להלן – ע"פ 3520/16 פלוני) – שבעת המערערים הם קטינים, שאין לחובתם הרשעות קודמות, אשר הורשעו על-פי הודאותיהם בעבירות של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, בשל כך שיידו אבנים לעבר כלי רכב של יהודים. חמישה מערערים (4-1 ו-6) הורשעו בשתי עבירות, שלושה מתוכם (1, 3 ו-4) הורשעו גם בעבירת חבלה בכוונה מחמירה ושניים נוספים (5 ו-7) הורשעו בעבירה אחת. שוני נוסף בענישה נבע מהבדלי הגיל, שהיו בין פחות מ-14 עד 16.5. בערעור הוקל מעט בעונשי המאסר, כלהלן: המערער 2, שעבר שתי עבירות, היה בן כמעט 17 במועד העבירות, אך עבר הליך שיקום מוצלח ולפיכך הושתו עליו 24 חודש; על המערער 6, שהיה מעל גיל 15 במועד העבירה, הושתו 26 חודש; על המערער 5, שעבר עבירה אחת והיה כבן 14 במועד העבירה, הושתו 8 חודשים; על המערער 7, שעבר עבירה אחת, עת היה כבן 14.5 (נאמר שהיה מבוגר מהמערער 5 בחצי שנה, כך שנראה כי בטעות נכתב שהיה כבן 15.5 (שם, פסקה 31)), הושתו 10 חודשים. על המערערים שהורשעו גם בחבלה בכוונה מחמירה, הושתו עונשי מאסר בפועל, כלהלן: על המערער 1, שהיה מעט מעל גיל 14, הושתו 33 חודש; על המערער 3, שהיה בן פחות מ-14, הושתו 27 חודש; על המערער 4, שהיה כבן 14 הושתו 30 חודש. התקבל גם ערעור של המדינה, אשר הוגש רק בעניין אי פסיקת פיצויים לנפגעי העבירות. כל המערערים חויבו בתשלום פיצויים בסכומים שונים, תוך הדגשת חשיבות פסיקת הפיצויים.

(2) ת"פ (מחוזי ירושלים) 23224-10-15 מדינת ישראל נ' פלוני (18.4.2016) (כבוד השופט ר' כרמל) – הנאשמים, קטינים בני 18 ו-17, נעדרי הרשעות קודמות, הורשעו על-פי הודאותיהם ביידוי אבן לעבר כלי תחבורה ובחבלה במזיד לרכב. הנאשם 1 הורשע גם בניסיון יידוי אבן. יידוי האבנים היה לעבר הרכבת הקלה. על הנאשם 1 הושתו 17 חודשי מאסר בפועל ועל הנאשם 2 הושתו 14 חודשי מאסר בפועל. כן הושתו על שניהם מאסרים מותנים.

(3) ת"פ (מחוזי ירושלים) 27791-11-15 מדינת ישראל נ' פלוני (7.7.2016) (כבוד השופט א' כהן) – הנאשם, קטין בן פחות מ-15, נעדר הרשעות קודמות, הורשע על-פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בארבע עבירות של יידוי אבן אל כלי תחבורה, בכך שיידה אבנים לעבר הרכבת הקלה. עונשו הועמד על 10 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה ופיצוי כספי.

(4) ת"פ (מחוזי ירושלים) 1877-10-15 מדינת ישראל נ' פלוני (15.3.2016) (כבוד השופט א' כהן) – הנאשם, קטין כבן 16, הורשע על-פי הודאתו בעבירת יידוי אבן לעבר כלי תחבורה וצירף הליך נוסף שבמסגרתו הודה והורשע בעבירת ניסיון תקיפה הגורמת חבלה של ממש ממניע גזעני וניסיון היזק בזדון. הושתו עליו 18 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה, קנס ופיצוי.

(5) ע"פ 5402/12 פלוני נ' מדינת ישראל (18.2.2013) (כבוד השופט ס' גיבראן) – המערער, קטין, נעדר הרשעות קודמות, הורשע על פי הודאתו בעבירות של סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה ובחבלה במזיד לרכב, בכך שיידה אבן לעבר הרכבת הקלה. בהתחשב בשיקולי שיקום, בחרטה הכנה שהביע ובענישה שהושתה על שותפיו, עונשו הופחת מ-18 חודשי מאסר בפועל ל-12 חודש.

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 18-06-47734 מדינת ישראל נ' ש' (קטין) ואח'

טענות ההגנה

54. בפתח טענותיו חזר בא-כוח הנאשם על בקשתו משכבר, להורות לממונה על עבודות שירות לחוות את דעתו בדבר האפשרות שהנאשם יישא בעונש המאסר בעבודות שירות.

עוד טען, כי הנאשם התייצב לפגישות שאליו הוזמן בשירות המבחן ואף הביע נכונות להשתלב בטיפול פרטני. לטענתו, אי התייצבות הנאשם לפגישה שנקבעה ליום 21.6.2021 נבעה ממעצרו ביום 20.6.2021. לטענתו, מאחר שהוחלט כי לנאשם תינתן הזדמנות למצות את אפשרות השילוב בתהליך טיפולי, הרי שישנה הצדקה לאפשר לו זאת גם עתה.

לעניין אי התייצבות הנאשם לפגישה שנקבעה לו בשירות המבחן ביום 21.6.2021 נעיר כבר עתה, כי דומה כי בא-כוח הנאשם נתפס לכלל טעות. על-פי דברי הנאשם עצמו לקצינת המבחן וכך אף לפי דברי בא-כוחו בדבר משך מעצרו האחרון של הנאשם בקשר לתיק החקירה החדש שנפתחה נגדו, נראה כי הוא נעצר רק ביום 24.6.2021 וביום 2.7.2021 שוחרר למעצר בית. כך בעוד שהמפגש בשירות המבחן שאליו לא התייצב היה עוד קודם לכן, ביום 21.6.2021.

55. בא-כוח הנאשם טען, כי הנאשם הודה לפני קצינת המבחן במעשיי העבירות ולטענתו, הוא אף מבין את הסיכון במעשיו ואף הביע רצון לנהל אורח חיים נורמטיבי ולהתמיד בתעסוקה. לטענתו, אף יש לתת את הדעת לכך שלמרות החקירות שהיו נגד הנאשם, לא בכולם הוגשו נגדו כתבי אישום ולכן אין להסיק דבר מעצם החקירה האחרונה נגדו. כך בייחוד לנוכח העובדה שרוב חקירות המשטרה מסתיימות ללא הגשת כתבי אישום. עוד טען, כי יש לאפשר לנאשם למצות את אפשרות הטיפול באמצעות שירות המבחן, שהרי אם ייכשל, הוא יהיה היחיד שיישא בתוצאה בכך שניתן יהיה להשית עליו עונש מתאים.

56. בא-כוח הנאשם טען, כי בית המשפט שגה בכך שהרשיע את הנאשם בשתיים-עשרה עבירות של יידוי אבן לעבר כלי תחבורה, בעוד שעל-פי כתב האישום הוא הואשם רק בשמונה עבירות.

אף בעניין זה נתפס בא-כוח הנאשם לכלל טעות. כאמור במפורש בהכרעת הדין, כתב האישום הוגש ביום 20.6.2018 וביום 27.6.2018 הגישה המאשימה כתב אישום מתוקן. אכן, על-פי כתב האישום המקורי כל אחד משני הנאשמים הואשם בשמונה עבירות יידוי אבן לעבר כלי תחבורה אשר נעברו בצוותא ובארבע עבירות היזק במזיד לרכב, אשר נעברו בצוותא. אולם בכתב האישום המתוקן שונה מספרן של כל אחת מהעבירות שלפיהן הואשמו, כך שכל אחד מהנאשמים הואשם בשתיים-עשרה עבירות יידוי אבן ובחמש עבירות היזק במזיד לרכב (אף בעניין הנאשם 2 נקבע כי עבר שתיים-עשרה עבירות יידוי אבן וחמש עבירות היזק במזיד לרכב, אשר כולן נעברו בצוותא).

57. בא-כוח הנאשם הלן על עמדתה העונשית של המאשימה, העותרת להשתתף מאסר בפועל בשל עבירות שהנאשם עבר עת היה כבן 15. עוד הלן על אי השוויון בינו לבין הנאשם 2, שעניינו הסתיים

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 18-06-47734 מדינת ישראל נ' ש' (קטין) ואח'

באמצעי טיפול וללא הרשעה. לטענתו, כל ההבדל בין הנאשמים הוא בכך שהנאשם הנדון הופנה אל שירות המבחן רק לאחר הכרעת הדין. כן ביקר את העובדה שבתסקירים הוזכרו הליכים שבעניינם לא הוגש כתב אישום וכן טען, כי יש להתחשב בחלוף כשלוש שנים מאז נעברו העבירות.

58. בא-כוח הנאשם הפנה אל נסיבותיה של משפחת הנאשם, כפי שעלה מהתסקירים, אשר XXXX [הושמט], וכן הפנה לכך שבעבר היה חשד לאלימות של אביו של הנאשם כלפי הנאשם (חשד אשר ראוי להזכיר, כי על-פי התסקיר, מעולם לא אומת). עוד טען, כי הנאשם נאלץ לעזוב את הבית ולשוטט ברחובות בשל כך שחדל לנהל אורח חיים דתי (עובדה שאף אותה לא מצאנו בתסקירים), וכן הפנה לקשייו של הנאשם שבעטיים עבר בין מסגרות שונות. בנוסף הפנה אל אירוע תאונת הדרכים, אשר במהלכו נהרג חבר של הנאשם. בעניין הרשעתו הקודמת טען, כי מאז אותה הרשעה, לא הוגש נגדו כתב אישום נוסף.

עוד טען בא-כוח הנאשם, כי למרות ניהול ההוכחות, הנאשם הודה בפני קצינת המבחן ואף אמר כי הוא ער לכך שמעשיו היו חמורים וכי אבן עשויה לפגוע ואף להרוג. לטענתו, עמדת שירות המבחן אינה סוגרת את הדלת בפני אפשרות של תהליך שיקום ולפיכך לשיטתו, יש לאפשר זאת לנאשם. בעניין נסיבות העבירה טען, כי היה זה "אירוע ספונטני ולא מתוכנן", לפני כשלוש שנים.

59. בעניין מדיניות הענישה הנוהגת הפנה בא-כוח הנאשם אל פסקי הדין הבאים :

(1) ע"פ 207/16 פלוני נ' מדינת ישראל (15.10.2017) (כבוד השופט ס' גיבוראן) (להלן – ע"פ 207/16 פלוני) – בפסק דין זה נדונו ערעורים הדדיים של אחד הנאשמים ושל המדינה. דובר בחמישה נאשמים אשר הודו בעבירות סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה ובהיזק במזיד לרכב, חלקם עברו שתי עבירות וחלקם שלוש. אחד מהם הורשע והושתו עליו 6 חודשי מאסר בעבודות שירות ועל האחרים הושתו עונשי של"ץ. במסגרת הערעור נמתחה ביקורת על אי הרשעת הנאשמים ועל העונשים שהושתו עליהם, תוך קביעה כי בפסק דינו של בית המשפט המחוזי הייתה סטייה ניכרת מרמת הענישה וכי מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות האמורות, היא בדרך כלל מאסר בפועל. עם זאת, בשל אי מיצוי הענישה בערעור, בשל הודאותיהם ומאחר שמי מהם כבר סיים את שעות השל"ץ, רק הוכפל היקף שעות השל"ץ.

(2) ת"פ (מחוזי ירושלים) 42266-02-16 מדינת ישראל נ' פלוני (23.5.2018) (כבוד השופט ד' טפרברג) – הנאשם קטין, נעדר הרשעות קודמות, הודה והורשע בעבירת יידוי אבן לעבר כלי תחבורה. אומצה המלצת שירות המבחן ובהתאם לכך הושתו עליו 200 שעות של"ץ וצו מבחן.

(3) ת"פ (מחוזי ירושלים) 46993-12-18 מדינת ישראל נ' פלוני (30.1.2020) (כבוד השופט א' רובין) – הנאשם קטין, נעדר הרשעות קודמות, היה בן פחות מ-15 במועד העבירה, הורשע על-פי הודאתו בעבירה אחת של יידוי אבן לעבר כלי תחבורה. בהתחשב בחרטה שהביע ובהפנמת חומרת המעשים ולנוכח התסקיר החיובי, הושתו 300 שעות של"ץ, מאסר מותנה, התחייבות וצו מבחן.

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 18-06-47734 מדינת ישראל נ' ש' (קטיין) ואח'

בא-כוח הנאשם הפנה גם אל פסקי הדין הבאים, אשר לא מצאתי כי הם רלוונטיים לענייננו: ת"פ (מחוזי ירושלים) 18780-01-17 מדינת ישראל נ' פלוני (9.5.2018) (כבוד השופט ד' כהן-לקח) –נאשם קטיין בן פחות מ-15 במועד העבירה, אשר נקבע, ללא הרשעה, כי עבר עבירת ניסיון תקיפת שוטר. בהתחשב בהודאתו ובחרטתו הכנה הושתו עליו 80 שעות של"ץ, צו מבחן והתחייבות; ענ"פ (מחוזי ירושלים) 42922-04-19 פלוני נ' מדינת ישראל (9.6.2020) (כבוד השופטים ר' כרמל, א' רומנוב ושי' רנר) – התקבל חלקית ערעורו של קטיין שהורשע על-פי הודאתו בעבירות התפרעות, ניסיון תקיפת שוטר והפרעה לשוטר במילוי תפקידו. בערעור נקבע כי את חמשת חודשי המאסר שהושתו עליו, יישא בעבודות שירות; ת"פ (מחוזי חיפה) 4227-10-18 מדינת ישראל נ' פלוני (23.5.2018) (כבוד השופט ע' קוטון) – דובר בהחלטה בעניין בקשה לשינוי גזר דין, אשר לנוכח מורכבות העובדות שם ושונותם במרכיבים רבים, לא ראיתי לנכון להידרש אליה.

דברי הנאשם

60. במענה לפנייתי אל הנאשם, אם הוא מבקש לומר דבר מה, השיב "אין לי מה להוסיף".

דיון והכרעה

הכרעת דין

61. בהיעדר טענה מצד ההגנה כי אין להרשיע את הנאשם, לנוכח חומרת העבירות ובהיעדר תהליך שיקומי או נסיבות חריגות אחרות המצדיקות הימנעות מהרשעה, הכלל הוא כי הליך בעניינו של קטיין שעבר את העבירות הנדונות, יסתיים בהרשעתו (ע"פ 240/16 מדינת ישראל נ' פלוני (11.1.2017), כבוד השופט נ' הנדל, פסקאות 2-6. ראו גם את דברי כב' השופט צ' זילברטל, שם (להלן – ע"פ 240/16 פלוני). בעניין נסיבות חריגות המצדיקות הימנעות מהרשעה, ראו הדיון במסגרת פסק הדין בעניין הנאשם (2).

כפי שנקבע בעניין שאלת הרשעת נאשם קטיין שעבר את העבירות הנדונות, "לא ניתן להשלים עם תוצאה שבה סופם של אירועים חמורים אלה בהיעדר הרשעה. בתוצאה מעין זו יש כדי להעביר מסר שגוי, אשר עושה פלסתר את מאמציה המתמשכים של מערכת החוק למגר את תופעת יידוי האבנים על רקע אידאולוגי מצד קטינים, וסותר את הקו שהותווה בפסיקותיו של בית משפט זה לעניין ההרשעה בעבירות אלו" (ע"פ 207/16 פלוני, פסקה 15. כן ראו: ע"פ 240/16 פלוני, שם).

62. בהתאם לכך ובהמשך להכרעת הדין מיום 25.3.2021, הנאשם מורשע בשתיים-עשרה עבירות יידוי אבן אל עבר כלי תחבורה שנעברו בצוותא (סעיף 332א(ב) בצירוף סעיף 29(א) ו-(ב) בחוק) ובחמש עבירות היזק במזיד לרכב שנעברו בצוותא (סעיף 413ה בצירוף 29(א) ו-(ב) בחוק).

דיון בעניין גזר הדין

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 18-06-47734 מדינת ישראל נ' ש' (קטין) ואח'

גזירת עונשו של קטין - כללי

63. הנאשם היה קטין בעת שעבר את העבירות ולפיכך גזירת עונשו אינה על-פי הוראות פרק ו' סימן א'1 בחוק העונשין, שעניינו הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה, אלא על-פי הוראות חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971 (להלן – **חוק הנוער**). עם זאת, ניתן להתחשב בעקרונות ובשיקולים המנחים הקבועים בסימן האמור, תוך התאמתם לענישת קטין, אם נמצא כי ראוי לתת להם משקל בנסיבות המקרה (סעיף 40טו בחוק).

64. בדרך כלל, בעת קביעת עונשם של קטינים, **"עובר מרכז הכובד אל נסיבותיו האישיות של העבריין-הקטין, תוך שימת לב לגילו ולסיכויי שיקומו. זאת, מבלי להתעלם מחומרת העבירה עצמה ומשיקולי ההרתעה"** (ע"פ 4618/12 פלוני נ' מדינת ישראל (29.7.2012), כבוד השופט א' שהם, פסקה 9. ראו גם: רע"פ 7480/10 פלוני נ' מדינת ישראל (10.1.2011), כבוד השופט א' רובינשטיין).

עם זאת, ככל שמדובר בעבירה שנסיבותיה חמורות יותר ותוצאותיה קשות יותר, כך תועדף הענישה על פני נתיב שיקומי, לרבות הטלת עונש מאסר בפועל. שכן, כפי שנקבע לא אחת, קטינות אינה "חסינות" מפני הרשעה ומפני ענישה. לפיכך נקבע כי במקרה מתאים ניתן וראוי לגזור גם על קטינים עונש מאסר בפועל. גם אם יש לתת דגש לשיקולי שיקום הקטין, יש לאזנם עם שיקולי ענישה אחרים, שעניינם הרתעה וגמול, תוך שקילת חומרת העבירות שעבר הקטין ונסיבותיהן (ע"פ 8863/15 פלוני נ' מדינת ישראל (7.6.2016), כבוד השופט א' שהם, פסקה 43 (להלן – **ע"פ 8863/15 פלוני**)). ראו גם ע"פ 3520/16 פלוני, פסקה 27).

על השיקולים שיש לשקול בעת גזירת עונשו של קטין עמד בית המשפט העליון בין השאר, בע"פ 3203/13 מדינת ישראל נ' פלוני (20.11.2013) (כבוד השופט ע' פוגלמן, פסקה 9), לאמור:

"בבואו לגזור את דינו של קטין שהורשע בפלילים... מקנה בית המשפט משקל יתר לנסיבותיו האישיות של הקטין ולסיכוייו להשתקם. מדיניות זו מושתתת על שלושה טעמים עיקריים: האחד, גילו הצעיר של הקטין, הגורם לכך שהתנהגותו העבריינית עלולה להיות תוצאה של חוסר בגרות, בשלות והבנה של חומרת המעשים והשלכותיהם; שנית, הרצון להגן על קטינים מפני תנאי כליאה קשים ומהיחשפות לדפוסי התנהגות עבריינית בבית הסוהר שעלולה להיטמע בקטינים ולפגוע בסיכוייהם להשתקם; ושלישית, השאיפה לשקם קטינים שחייהם בתחילת דרכם לפני שתוחמץ ההזדמנות לכך... עם זאת, יש לזכור כי קטינות אינה מהווה מגן או מקנה חסינות מפני ענישה פלילית, ולצד משקל היתר שניתן לנסיבות האינדיבידואליות ולשיקולי השיקום, יש להקנות משקל הולם גם לשיקולי ההרתעה והגמול בהתחשב בנסיבות העבירה... על רקע שיקולים אלה נקבע בפסיקתנו כי גזירת עונשו של קטין מצריכה איזון בין השיקולים הבאים שחלקם קשורים זה בזה: (א) חומרת העבירה ונסיבותיה; (ב) גילו של הקטין בעת ביצוע

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 18-06-47734 מדינת ישראל נ' ש' (קטין) ואח'

העבירה – ככל שהקטין צעיר יותר, כך יטה בית המשפט להעדיף הפעלה של אמצעים שיקומיים על פני אמצעים עונשיים; (ג) הבעת חרטה כנה ונטילת אחריות למעשים מהווה שיקול לקולה; (ד) סיכויי השיקום – בהקשר זה מוקנה משקל ניכר לתהליכי השיקום שהקטין עבר עד לשלב גזירת העונש כפי שהוא עולה מעמדתם של הגורמים הטיפוליים והמקצועיים כעולה בתסקיר שירות המבחן; (ה) עברו הפלילי של הקטין – עבר פלילי הוא שיקול לחומרה והיעדרו הוא שיקול לקולה".

(ראו גם: ע"פ 5571/14 פלוני נ' מדינת ישראל (30.12.2014), כבוד השופט ע' פוגלמן, פסקאות 7-8).

דיון בעונשו של הנאשם

65. בהתאם לאמור, בעת שקילת עונשו של הנאשם, נשקלו השיקולים שעליהם נעמוד עתה.

(1) חומרת העבירות, נסיבותיהן והנזקים שנגרמו בעטיין

66. העבירות שעבר הנאשם הן עבירות חמורות, אשר נעברו תוך פגיעה בערכים החברתיים המוגנים שעניינם שלום הציבור ובטחונו, שלומם של עוברי הדרך, וכן הצורך בהגנה על רכושו של הציבור ועל קניינו. עוצמת הפגיעה בערכים אלו אף מתגברת מעת שמדובר בעבירות אשר נעברו על רקע אידיאולוגי כלפי ערבים דווקא. בעניין העבירות שעבר הנאשם, אף נקבע לא אחת, כי לנוכח חומרתן והעובדה שעוברי עבירות אלו הם על-פי רוב קטינים, אין בכך כדי להפחית מחומרת המעשים וכי יש להשית ענישה מרתיעה, אשר תעביר מסר ברור בדבר חומרת העבירות. כך למשל, נקבע בע"פ 196/16 פלוני נ' מדינת ישראל (10.5.2016) (כבוד השופט ס' גיבוראן, פסקה 11):

"אין חולק כי העבירות בהן הורשע המערער הינן חמורות על פי כל קנה מידה, שכן המעשים שביצע טומנים בחובם סכנה רבה לשלום הציבור ולביטחונו. האלימות על רקע לאומני, המלווה אותנו בתקופה האחרונה, הינה קשה ומדאיגה, ומחייבת את בתי המשפט להתייחסות עונשית הולמת. בין היתר, מדובר בתופעה של ידווי אבנים לעבר מכוניות חולפות, אשר מגלמת בחובה סכנה מוחשית לנוסעי הרכב, וזאת מלבד זריעת תחושה של חוסר ביטחון, אימה ופחד, שכן ידוע לכל כי אבן הפוגעת ברכב נוסע עלולה לגרום לפגיעות חמורות בנפש... אף גילו הצעיר של המערער, אין בו כדי להפחית באופן משמעותי מחומרת הדברים, לנוכח העובדה כי רבים ממבצעי העבירות בסוג זה של עבריינות הינם קטינים, וכידוע הוא כי אין הבדל של ממש בין אבן, אותה יידה קטין, לבין אבן שהושלכה על ידי עבריין בגיר (בש"פ 2807/14 מדינת ישראל נ' פלוני (16.4.2014); בש"פ 7171/00 מדינת ישראל נ' חאמד (8.10.2000))."

על דברים אלו חזר בית המשפט העליון לא אחת בפסיקה רבה נוספת (ראו למשל: ע"פ 3520/16 פלוני, פסקאות 25 ו-27 והפסיקה שם; ע"פ 207/16 פלוני, פסקה 15; ע"פ 240/16, פסקאות 2-6).

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 18-06-47734 מדינת ישראל נ' ש' (קטיין) ואח'

67. שיקול משמעותי נוסף, הוא העונש החמור הקבוע לצד העבירות שעבר הנאשם: העונש המרבי הקבוע לעבירת יידוי אבן אל עבר כלי תחבורה, לפי סעיף 332א(ב) בחוק העונשין, הוא עשרים שנות מאסר, והעונש המרבי הקבוע לצד עבירת חבלה במזיד לרכב, לפי סעיף 413ב בחוק, הוא חמש שנות מאסר. עונשים מרביים אלו "מבטאים את רמת הענישה הראויה במקרים החמורים ביותר של ביצוע העבירה שבה עסקינן, ומהם ניתן וראוי לגזור את מתחם העונשים עבור מקרים פחות חמורים (ראו פסקה 16 לפסק דיני בע"פ 3124/18 פלוני נ' מדינת ישראל (14.8.2019), והאסמכתאות שם (...))" (ע"פ 147/21 מדינת ישראל נ' ביטון (14.2.2021), כבוד השופט א' שטיין, פסקה 8). בעניין עבירת יידוי אבן לעבר כלי תחבורה, אף "החליט המחוקק להוסיף עבירה מיוחדת... לרבות הוספת ממדים מחמירים בענישה לגביה" (ע"פ 240/15 פלוני, פסקה 5).

68. חומרת העבירות הנדונות נובעת מהסכנה הרבה הכרוכה בהן, מהנזקים שנגרמו מהמעשים ואף מהנזקים החמורים יותר שעשויים היו להיגרם. אמנם רוב הנזקים שנגרמו בפועל היו נזקי רכוש שלא היו בדרגת חומרה גבוהה, אך הייתה גם פגיעה פיזית. העובדה שלמרות העבירות הרבות שעבר הנאשם, למרבה המזל לא נגרמו נזקי רכוש ונזקי גוף כבדים, אינה ממעיטה מחומרת המעשים. כפי שנקבע לעניין זה, "הרי משליך האבן אינו יודע מה תהא תוצאת מעשהו, האם תפגע האבן בפח הרכב ותטיל אימה בלא נזק פיסי לאדם, למצער, או האם תיפול על הכביש ולא תגרום נזק, או שמא תחדור בעד השמשה ותקפח חיים או תפגע קשות" (ע"פ 4080/06 פלוני נ' מדינת ישראל (10.1.2007), כבוד השופט א' רובינשטיין, פסקה ד(ד). ראו גם ע"פ 4307/06 פלוני נ' מדינת ישראל (22.01.2007), כבוד השופט א' רובינשטיין, פסקה ה(1)).

על-פי התרשמות קצינת המבחן, ניכר כי אף כיום, לאחר שהנאשם הפך לבגיר, הוא אינו מבין את הפסול שבמעשי העבירות, את חומרתם ואת הסכנה הרבה הכרוכה במעשים (כך בין השאר אמר, "היינו בשכונה ועשינו קצת שטויות ואולי העפנו איזה שתי אבנים" (התסקיר מיום 13.5.2021)). אולם שאלת מודעותו של הנאשם הקטין לחומרת המעשים ולתוצאותיהם האפשריות אינה מעלה או מורידה. "ונדגיש, זריקת אבן על רכב נוסע עלולה לפגוע קשות ביושבים בו, יהיה זה נהג הרכב או קטין ועולל היושבים מאחור. אין בכך חידוש. ואל תשיבני כי הקטין הנורמטיבי בדרך כלל אינו מודע לכוחה ההרסני של האבן וכי הוא מניח כי מעשיו רק מפריעים ואין בהם כדי לפגוע באופן ממשי. הרי זהו אחד מתפקידיו של בית המשפט – לקדם סדר במרחב הציבורי, לצפות את הנזק שעלול להיגרם לעוברי אורח ולנקוט צעדים כדי למנוע אותו" (ע"פ 240/16 פלוני, פסקה 4).

69. חומרה נוספת נעוצה בכך שמעשי העבירות היו מתוכננים, יזומים ורבים, אשר נעשו בפרק זמן ממושך, לאחר הכנת האבנים שיוודו ותוך בחירה קפדנית של כלי הרכב שאליהם יודו האבנים על-פי זהות נוסעיהם, כך שהיו אלו רק כלי רכב שבהם נסעו ערבים. לא דובר בידוי אבן אחת מתוך החלטה רגעית וממילא לא ברורה טענת בא-כוח הנאשם, כי היה זה "אירוע ספונטני ולא מתוכנן".

(2) גילו של הקטין בעת העבירה וחלופי הזמן מאז נעברו העבירות

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 18-06-47734 מדינת ישראל נ' ש' (קטין) ואח'

70. כאמור, הנאשם יליד XX.XX.2003 וכיום הוא בן 18 ו-X. העבירות נעברו ביום 26.4.2018, לפני למעלה משלוש שנים, עת הנאשם היה קטין בן 15 ו-X חודשים.

לגילו של הנאשם במועד העבירות ניתן משקל רב. עם זאת, ניתן משקל אף לעובדה שכאמור וכפי שנפסק לא אחת, קטינות, אינה מעניקה "חסינות" מפני ענישה ראויה (ע"פ 3520/16 פלוני, פסקה 27 והפסיקה שם; ע"פ 8863/15 פלוני, פסקה 43 והפסיקה שם). כך בדרך כלל וכך במיוחד בעניין עבירות שעובריהן הן בדרך כלל קטינים (כאמור לעיל).

71. אכן, בדרך כלל ניתן משקל לחלופי הזמן מאז נעברו העבירות, אולם כמפורט בהרחבה לעיל (בעניין ההליכים בעניינו של הנאשם), וכפי שטענה המאשימה בצדק רב, האחראי היחיד לחלופי הזמן הרב מאז הגשת כתב האישום עד שלב מתן גזר הדין, הוא הנאשם. בשלבי הראשונים של ההליך הנדון הוא נמנע מלהתייצב לדיונים רבים ואף הוצאו נגדו ארבעה צווי הבאה. בהמשך, בשל חוסר שיתוף הפעולה עם סנגוריו מטעם הסניגוריה הציבורית, הם הוחלפו פעמיים, בעוד שבפעם השנייה, בשל סירוב הסניגוריה להעמיד לנאשם סניגור נוסף, נדרשו לשם כך מספר דיונים. בסופו של דבר, נשמעו הוכחות למרות העובדה שהנאשם, כמו גם כל מעשי העבירות שעבר, תועדו בסרטון שבו נראים באופן חד וברור הנאשמים והעבירות שעברו.

אין מחלוקת בדבר זכותו של הנאשם לכפור בעבירות שבהן הואשם והדבר אף אינו יכול להיזקף לחובתו, אך בנסיבות שבהן בחר להתנהל כפי שהתנהל, לרבות בחירתו לנהל הוכחות חרף ראיות מוצקות כברזל נגדו, אין הוא יכול להלין על חלופי הזמן.

(3) הודאת הנאשם או כפירתו, לרבות שאלת הכרתו באחריותו לעבירות שעבר

72. כתב האישום אינו אלא תיאור מדויק של עובדות אשר תועדו בסרטון של מצלמת אבטחה, אשר בו נראים באופן חד וברור שני הנאשמים ומעשי העבירות שעברו (הכרעת הדין, בעיקר פסקאות 22-39; החלטה מיום 19.1.2021). למרות זאת, הנאשם בחר לכפור בעובדה שהוא הנער הנראה בסרטון באופן חד וברור כמי שעושה את מעשי העבירות. מטעם זה התקיימו ארבע ישיבות הוכחות שבמהלכן נשמעו תשעה עדי תביעה ושני עדי הגנה, הנאשם – אשר לא אמר אמת והעיד ביהירות מתחכמת (ראו במיוחד, פסקה 74 בהכרעת הדין) – ואמו וכן הוגשו 70 מוצגים (66 מוצגים מטעם המאשימה ו-4 מטעם ההגנה).

כאמור בהכרעת הדין ולעיל, גם בעקבות ההחלטה מיום 19.1.2021, בעניין הזיהוי הברור של הנאשם בסרטון, הוא לא התייצב לדיון שנקבע ליום 31.1.2021, אשר עשוי היה לייתר את הצורך בכתיבת הכרעת הדין המפורטת והמנומקת. חלף זאת הודיע באמצעות בא-כוחו, כי הוא דבק בכפירתו.

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 18-06-47734 מדינת ישראל נ' ש' (קטין) ואח'

73. רק לאחר מתן הכרעת הדין המפורטת והמנומקת ולנוכח "החרב המתהפכת" של גזר הדין, בחר הנאשם להודות בעבירות. גם אז, בשום שלב לא הודה בבית המשפט, אלא רק בפני קצינת המבחן. על-פי התסקירים, הודאה זו אף לא הייתה מתוך הבנה אמיתית של חומרת המעשים ואף לא נעשתה מתוך הבנת הפסול של המעשים או מתוך חרטה של ממש.

על-פי שלושת התסקירים, עת נשאל הנאשם בעניין העבירות, תגובתו המידית הייתה, כי יידוי אבנים אל עבר כלי רכב שבהם נוסעים ערבים הייתה כתגובה ליידוי אבנים מצד ערבים אל כלי רכב יהודים. בין השאר אמר, "הם באים, זורקים עלינו אבנים, מה לא נחזיר?" (תסקיר שירות המבחן מיום 15.7.2021). רק בהמשך הוסיף, "עשיתי טעות והייתי יכול לפגוע באנשים" וכן כי "היום לא הייתי עושה את זה בחיים" (שם). אולם כפי שאף התרשמה קצינת המבחן, ניכר כי לא הייתה זו אלא תגובה ראשונית ולא עקבית, כי הנאשם צמצם מחומרת מעשיו, מצא להם צידוק ובעיקר, כי הודאתו הייתה בעיקר "מילולית", ללא הבנה, חרטה והכרה באחריות. אף לא מן הנמנע כי בניגוד לתגובתו הספונטנית, שאר דבריו היו מעין "דקלום" שנועד להביא להפחתת עונשו. אפילו טעינו בכך, די בהתרשמותה של קצינת המבחן, שלפיה קשה לומר כי הנאשם הבין את חומרת מעשיו ואת הפסול שבהם. לכך אף מצטרפת העובדה כי עת נשאל הנאשם בבית המשפט אם הוא מבקש לומר דבר מה, הוא נמנע מהודאה, מהבעת צער, חרטה או כל דבר אחר מעין זה.

74. כפירה וניהול הוכחות אמנם אינם נזקפים לחובת הנאשם עת נקבע עונשו, אולם המשקל שיינתן להודאתו אשר באה בשלב כה מאוחר, שאף לא הביאה לחסכון כלשהו בזמן שיפוטי, הוא נמוך מאוד, אם בכלל. הודאה מוקדמת אף עשויה להצביע על כנותה ועל חרטה, בשונה מהודאה מאוחרת, המעלה חשש שמא לא נועדה אלא להביא להקלה בענישה. ראו לעניין זה את דברי בית המשפט בע"פ 4597/13 פיצו נ' מדינת ישראל (22.9.2014) (כבוד השופט י' דנציגר, פסקאות 19-20):

"אכן, בחירתו של נאשם לנהל הליך הוכחות, ואף כפירתו של נאשם בשלב גזר הדין, לאחר שהורשע, אינן מהוות שיקול עצמאי להחמרה בעונש, בהתאם להוראת סעיף 40א(6) סיפא לחוק העונשין. לפיכך, השאלה האם הודה הנאשם באשמתו או שמא כפר בה, עשויה להוות שיקול לקולא בלבד [ראו למשל: ע"פ 8421/12 בן חיים נ' מדינת ישראל (29.9.2013), פסקאות 18-21 (...)]. עם זאת, שאלת המועד בו חזר הנאשם מכפירתו או הודה באישומים שיוחסו לו, היא רלוונטית לעוצמת המשקל שיש ליתן לשיקול זה. כך, בין שאר התכליות העומדות בבסיס שקילתה לקולא של הודאת הנאשם, נמצאת תכלית החסכון בזמן השיפוטי. לכן, ככל שהודאת הנאשם ניתנה בשלב מוקדם יותר של ההליך בעניינו, הרי שבכך חסך הנאשם זמן שיפוטי רב יותר, ומשקלה לקולא של הודאתו גובר. עם זאת, יש לנקוט בעניין זה משנה זהירות ואל לשיקול מועד ההודאה להוות את המדד המרכזי במשקלה לקולא של הודאת הנאשם, פן תפגע זכותו הטבעית של נאשם לנהל את משפטו ולעמוד על חזקת חפותו (ראו: דב לוין 'גוזרים את הדין' המשפט א 185, 199 (1993)).

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 18-06-47734 מדינת ישראל נ' ש' (קטין) ואח'

עם זאת, אף שניהול משפטו ועמידה על חפותו של נאשם אינם עומדים לחובתו בשקילתם לחומרא, אין המודה בשלב מאוחר – כאשר נסתיימה שמיעת כלל הראיות, ולאחר שנשמעו סיכומי הצדדים, כבענייננו – יכול להנות ממשקל זהה של הקלה בגזר דינו כפי שנהנה זה אשר חסך את ניהול ההליך כולו והודה באשמתו מיד לאחר ביצוע העבירה [ע"פ 7721/11 זובידאת נ' מדינת ישראל (16.7.2012), פסקה 8]. דברים אלו מתיישבים גם עם התכלית המרכזית הנוספת העומדת בבסיס שקילתה לקולא של הודאת הנאשם – נטילת האחריות על מעשיו, אשר מזוהה גם עם חרטתו. כך, עשוי עיתוי ההודאה המוקדם להצביע על מידת כנות החרטה, ולפיכך מתיישב משקלו לקולא של מועד הודאת הנאשם עם משקלה של כנות חרטתו [ראו: איתי ליפשיץ ורינת קיטאי סנג'רו 'מקומה הראוי של החרטה בענישה הפלילית' מחקרי משפט כח 69, 77-78; 90-92 (2012)].

אף אם ניתן משקל מסוים להודאתו המאוחרת של הנאשם, אשר הייתה ללא חרטה והפנמה, לאחר הליך ממושך ורק לפני קצינת המבחן – ולא בבית המשפט – המשקל שניתן להודאה זו אינו רב.

(4) סיכויי שיקומו של הנאשם

75. עיקרי שלושת התסקירים של שירות המבחן בעניינו של הנאשם, הובאו לעיל. בקיצור נזכיר, כי כאמור בהם, הנאשם סירב לשתף פעולה עם שירות המבחן, סירב להשתתף בקבוצות טיפוליות ולמרות אמירתו כי הוא מוכן לפגישות פרטניות, הגעתו אל הפגישות הייתה חלקית בלבד. לנוכח האמור ובשל גורמי הסיכון המשמעותיים, לא ניתנה המלצה טיפולית בתסקיר הראשון (מיום 13.5.2021). עם זאת, הושאר לנאשם פתח לחדש את הקשר עם שירות המבחן, אשר יבחן מסגרת טיפולית עבורו, אם יביע בבית המשפט נכונות כנה לכך ובית המשפט יתרשם מרצינות כוונתו.

בדיון מיום 20.5.2021 התחייבו הנאשם ואמו לשתף פעולה עם שירות המבחן ובהתאם לכך, ניתנה לנאשם הזדמנות נוספת. לשם בחינת רצינותו, נקבע דיון נוסף ליום 1.7.2021 שעד אליו התבקש שירות המבחן להגיש עדכון ביניים, אשר הוגש ביום 27.6.2021. כך היה גם לאחר הדיון מיום 1.7.2021, עת הוגש התסקיר האחרון מיום 15.7.2021. בפועל, דברי הנאשם לא היו אלא מהשפה אל החוץ, בעוד שבפגישותיו עם שירות המבחן נמנע מכל הירתמות לתהליך טיפולי מעבר לפגישות פרטניות, שאף אליהן לא הגיע באופן סדיר.

76. ראוי להזכיר, כי שלושת התסקירים הוגשו עת הנאשם כבר היה בגיר, מעל גיל 18, כך שמצופה היה שינצל את ההזדמנות שניתנה לו, יגלה הבנה למצבו וינהג באחריות. למרבה הצער, למרות העובדה שהפך לבגיר, הנאשם לא ניצל את ההזדמנות שניתנה לו להירתם לתהליך טיפולי. אין אלא לקוות כי יידע להיטיב דרכיו בכוחות עצמו, אך לעת הזו, אין כל תהליך שיקומי שהנאשם נרתם אליו בעוד שלדידו, כאמור בתסקירים, הוא כלל אינו זקוק לכך.

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 18-06-47734 מדינת ישראל נ' ש' (קטין) ואח'

(5) עברו הפלילי של הנאשם

77. לחובת הנאשם הרשעה קודמת משנת 2019, בעבירת ניסיון גניבה שנעברה בשנת 2016. על-פי התסקירים, כיום מתנהל נגד הנאשם הליך פלילי נוסף בבית משפט השלום באילת ולאחרונה אף נעצר בעקבות חשד למעורבות במספר עבירות חמורות. למען הסר ספק מובהר, כי ההליכים האמורים, אשר טרם הסתיימו, אינם נשקלים או נזקפים לחובת הנאשם.

(6) נסיבותיו האישיות והמשפחתיות של הנאשם

78. מתסקיר שירות המבחן עולה כי מאז היה הנאשם צעיר לימים, הוא התקשה להשתלב במסגרות לימודיות וכי נשר מהן ונדד ממסגרת אחת לשנייה. עוד עולה, כי מגיל צעיר נהג באלימות שבעטיה הורחק ממוסדות החינוך שבהם שולב וכי במהלך השנים דחה את כל ניסיונות הסיוע שהציעו לו גורמים שונים (בהם 'קידום נוער' וגורמי הרווחה בעיריית ירושלים). פעם אחר פעם הסתבך בשימוש בסמים, במעשי גניבה, באלימות ובשוטטות שהובילו להרחקתו מהמסגרות שונות. גם היום, לאחר שבגר, עומד הנאשם בסירובו להסתייע בגורמים המבקשים להושיט לו יד, לרבות בית הספר 'XXXX' אשר נועד לנערים מסוגו ולרבות שירות המבחן.

יש להצטער מאד כי הנאשם וסביבתו הקרובה, לרבות הוריו, אינם ערים למצבו הקשה (על-פי התסקירים, פעם אחר פעם אמרה אמו לקצינת המבחן כי הוא בסדר גמור וכי אינה דואגת ממצבו). מדובר במי שהוא היום בגיר כבן 18 ו-X חודשים, אשר ניכר כי הוא נעדר כישורי חיים בסיסיים. בכלל זה ניכר כי הוא אף נעדר יכולת כתיבה בסיסית (נוכחתי בכך בתדהמה מסוימת, אך בעיקר בכאב, עת ראיתי את הבקשה שכתב בעצמו ביום 17.11.2019, אשר בקושי נמצאה בה מילה אחת שנכתבה נכון ואשר רמת כתיבתה אינה עולה על זו של ילד בראשית צעדיו בלימוד קרוא וכתוב). כל זאת בעוד שנראה כי כאמור, הנאשם וסביבתו כלל אינם מודעים לחומרת מצבו.

(7) מדיניות הענישה הנהוגה

79. כפי שהצביע בא-כוח הנאשם, אכן ישנם פסקי דין שלפיהם העונש שהושת על קטינים שהורשעו בעבירת ידוי אבן לעבר כלי תחבורה, היו עונשי מאסר בעבודות שירות ולעתים אף שירות לתועלת הציבור (של"ץ), אולם משלושה טעמים עיקריים לא נראה כי יש בהם כדי לסייע לנאשם: **ראשית**, בכל פסקי הדין שאליהם הפנו **שני הצדדים**, ללא יוצא מן הכלל, לרבות אלו אשר במסגרתם הושתו עונשי מאסר בפועל, דובר בנאשמים אשר **בשונה מהנאשם, הודו בעבירות** מבלי שנשמעו הוכחות ואף הביעו חרטה; **שנית**, בכל אותם מקרים, אף זאת בשונה מהנאשם, דובר בנאשמים שעברו עבירה אחת ורק לעתים דובר בשתיים או שלוש עבירות; **שלישית**, לא אחת חזר בית המשפט העליון והדגיש כי העונש הראוי שיש להשית אף על קטינים שעברו את העבירות הנדונות הוא עונש מאסר בפועל וכי לא במקרה נוספה עבירה מיוחדת לכך בסעיף 332א בחוק (ע"פ 240/16 פלוני). מדיניות זו אף עולה בבירור מפסיקה רבה, אשר במסגרתה הושתו על נאשמים קטינים שעברו את העבירה הנדונה

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 18-06-47734 מדינת ישראל נ' ש' (קטין) ואח'

עונשי מאסר בפועל. זאת אף למרות הודאתם ועל אף שעברו עבירה אחת או שתיים. כך למשל, בחמשת פסקי הדין שאליהם הפנתה המאשימה (כמפורט לעיל). כך גם למשל, בפסקי הדין הבאים:

ע"פ 4531/18 פלוני נ' מדינת ישראל (26.7.2018) – המערער, קטין כבן 16 במועד העבירות, הורשע על-פי הודאתו בעבירת יידוי אבנים לעבר כלי תחבורה ובהיזק מזיד לרכב. לחובתו היה מאסר מותנה בר הפעלה למשך 6 חודשים. עונשו הועמד על 16 חודשי מאסר בפועל והמאסר המותנה הופעל כך שחציו בחופף ובסך הכול הושתו עליו 19 חודשי מאסר בפועל. הערעור נדחה. יש לתת את הדעת אף להליך הראשון שהיה נגד המערער אשר במסגרתו הושת עליו המאסר המותנה, שאף במסגרתו הוא הורשע בעבירת יידוי אבן לעבר כלי תחבורה, שבעטיה הושתו עליו 8 חודשי מאסר בפועל ומאסר מותנה, עוד בטרם היו לחובתו הרשעות קודמות ומאסר מותנה בר הפעלה.

ע"פ 196/16 פלוני נ' מדינת ישראל (10.5.2016) – המערער קטין, כבן 16 במועד העבירות, הורשע על-פי הודאתו בעבירת סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, בפציעה בנסיבות מחמירות, בניסיון היזק לרכוש בזדון ובניסיון תקיפה. עבירת הפציעה וניסיון עבירת התקיפה היו קשורות במעשי יידוי האבנים. בשל תהליך השיקום המוצלח שעבר, הערעור התקבל בחלקו. בהתאם לכך, עונש המאסר בפועל הופחת מ-18 חודש ל-12 חודש, תוך הגדלת המאסר המותנה ל-11 חודש במקום 5.

(8) עניינו של השותף (הנאשם 2) ועיקרון אחידות הענישה

80. לבסוף, יש לדחות את טענת ההגנה כי לנוכח עיקרון אחידות הענישה, יש להשוות את עונשו של הנאשם לעונשו של הנאשם 2, או למצער, לגזור עליו עונש העומד ביחס סביר לזה של הנאשם 2. אף לא נמצא כל ממש בטענתו הלא ברורה של בא-כוח הנאשם כי ההבדל היחיד (כך!) בין הנאשמים נעוץ בשלב שבו כל אחד מהם הופנה לראשונה אל שירות המבחן. חשוב להדגיש, כי בעוד שפני הנאשם 2 היו מלכתחילה לכיוון של הודאה, בכל שלביו של ההליך כפר הנאשם וביקש כי יישמעו הוכחות (כמפורט לעיל, שלושת סנגוריו הודיעו על כפירתו וביקשו לקבוע מועדי הוכחות: עו"ד הרמן בדיון מיום 26.5.2020, עו"ד אשכנזי בדיון מיום 11.6.2020 ועו"ד בר-צבי בדיון מיום 9.8.2020).

81. כפי שנקבע לא אחת, "חשוב להדגיש כי עקרון אחידות הענישה אינו חזות הכול ויכול שייסוג מפני עקרונות וערכים אחרים (ע"פ 6672/03 קמינסקי נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(2) 441, 447 (2003)). אין כלל אחידות הענישה קובע – א-פריורי – כי דין אחד לכל העבריינים המורשעים באותו סוג של עבירות, ולא בהכרח ילמד בית-המשפט מהכרעת-הדין או מגזירת-הדין של אחד לגבי חברו... כל מקרה והנסיבות המיוחדות שבצדו (ע"פ 5640/97 רינד נ' מדינת ישראל, פ"ד נג(2) 470, 433 (1999))" (ע"פ 9482/09 ביטון נ' מדינת ישראל (24.7.2011), כבוד השופט ס' גובראן, פסקה 23). כך גם מי ש"ניהל משפטו עד תום... אינו זכאי להקלה השמורה לנאשמים שנוטלים אחריות על מעשיהם" (ע"פ 3759/18 כהן נ' מדינת ישראל (16.7.2019), י" עמית, פסקה 6).

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 18-06-47734 מדינת ישראל נ' ש' (קטין) ואח'

אכן, שני הנאשמים בני אותו גיל ושניהם עברו יחד את אותן עבירות. בכך מסתיים השווה ביניהם. מכאן ואילך, כפי שעולה מתיאור ההליך בעניין הנאשם 2 שהובא לעיל (ראו גם את פסק הדין בעניינו), נפרדו דרכיהם של שני הנאשמים במלוא מובנו של ביטוי זה, ולכן אין עוד כל בסיס להשוואה כלשהי ביניהם, גם לא בעניין גזר הדין.

גזר הדין

82. בהתאם לכל האמור, בעת קביעת גזר דינו של הנאשם, נשקלו גילו הצעיר במועד העבירות, חומרתן, ריבוי, הרקע הלאומני לעבירות והערכים החברתיים שנפגעו מהמעשים. כן נשקלו נסיבותיו האישיות הלא פשוטות, כפי שהן עולות מהתסקירים של שירות המבחן וכמפורט לעיל. בנוסף לכך, נשקלה הודאתו המאוחרת של הנאשם, רק לפני קצינת המבחן אך לא בבית המשפט, ואף נשקלו כל הסבריו לעבירות. ניתן משקל להרשעתו הקודמת, למדיניות הענישה הנוהגת, להיעדר הליך שיקומי ולהיעדר נכונות מצד הנאשם להירתם לתהליך שיקומי, חרף ההזדמנויות שניתנו לו. אף ניתן משקל לצורך בהשתתפות ענישה מרתיעה.

לנוכח כל האמור, נמצא כי יש להשית על הנאשם מאסר בפועל, גם אם לא יהיה למלוא התקופה שביקשה המאשימה. לצד זה יש להשית עליו מאסר מותנה, אשר ישמש גורם מרתיע צופה פני עתיד.

83. לנוכח העבירות שעבר הנאשם והנזקים שהסב לנפגעי העבירות, הוא אף יחויב לפצות אותם על נזיקיהם (על הצורך בחיוב בתשלום פיצויים בנסיבות הנדונות, ראו בין השאר: ע"פ 3520/16 פלוני, פסקה 28 והפסיקה שם). עם זאת, סכומי הפיצויים ייקבעו בהתחשב בתכלית החינוכית של הפיצוי ובכך שבדרך כלל נקבעים בסכומים שאינם ממצים את מלוא נזיקיהם של הנפגעים, שאף עומדת להם אפשרות לתבוע את נזיקיהם בהליך אזרחי (רע"פ 9727/05 פלוני נ' מדינת ישראל (8.8.2007), כבוד הנשיאה ד' ביניש, פסקה 21). כמו כן, סכומי הפיצויים יהיו זהים לאלו שהנאשם 2 חויב לשלם, שאף שילם אותם בפועל עוד בטרם הסתיים ההליך בעניינו.

סיכום גזר הדין

84. בהתאם לכל האמור, הנאשם 1 **מורשע** בעבירות שעל-פי הכרעת הדין נקבע שעבר.

85. עונשו של הנאשם 1 יהיה כלהלן:

א. שניים עשר (12) חודשי מאסר בפועל.

אם הנאשם היה עצור בקשר להליך הנדון, ינוכו ימי המעצר.

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 18-06-47734 מדינת ישראל נ' ש' (קטיין) ואח'

ב. שישה חודשי מאסר מותנה. הנאשם לא יישא בעונש מאסר זה, אלא אם כן תוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר יעבור את אחת מהעבירות שבהן הורשע.

ג. פיצוי למתלוננים, כלהלן: 1,000 ₪ לכל אחד מעדי התביעה 20, 21, 22, 23 ו-25; 1,500 ₪ לעדת תביעה 24 (סה"כ 6,500 ₪).
הנאשם רשאי לשלם זאת בתשלומים חודשיים ובלבד שהתשלום האחרון ישולם לכל המאוחר תוך שנה ממועד מתן גזר הדין.

בהתחשב בתקופת החגים המתקרבת, הנאשם יתייצב לנשיאה בעונש המאסר **ביום 3.10.2021**. במועד זה יתייצב עד השעה 10:00 במתקן המעצר בכלא ניצן, או במקום אחר על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות ועותק מגזר-הדין.

על הנאשם לתאם את הכניסה למאסר, לרבות אפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שירות בתי הסוהר [טלפון: 08-9787336/77; פקס: 08-9193314; דוא"ל: MaasarN@ips.gov.il].

כמו כן, עליו להתעדכן באתר האינטרנט של שב"ס, ברשימת הציוד הראשוני שניתן להביא בעת ההתייצבות.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך ארבעים וחמישה יום.

ניתנה היום, י"ח באלול התשפ"א, 26 באוגוסט 2021, במעמד הנאשם ובאי-כוח הצדדים, כמפורט בפרוטוקול הדיון מהיום.

תמר בר-אשר, שופטת